Vilniaus universitetas
Filosofijos fakultetas
Socialinės politikos katedra

Vidmantas Mitkus

Socialinės politikos studijų programa, IV kursas

Bakalauro baigiamasis darbas

Jaunimo politikos įgyvendinimas bei iššūkiai savivaldos lygmenyje

Darbo vadovė: Doc. dr. Daiva Skučienė

Vilnius
2021

SANTRAUKA

Jaunimo politikos įgyvendinimas bei iššūkiai savivaldos lygmenyje

Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldos lygmeniu Lietuvoje šiuo metu yra labai skirtingas, tad tam tikros jaunų asmenų grupės susiduria su įvairiomis problemomis, kurios gali būti sprendžiamos profesionalia sąveika tarp jaunimo nevyriausybinių organizacijų sektoriaus ir savivaldybės. Darbe analizuojama savivaldos lygmens jaunimo politika ir ją įgyvendinančių institucijų reikšmė. Remiantis lietuvių ir užsienio mokslininkų straipsniais ir situacijos analize pasirinktose savivaldybėse, tiriama jaunimo politikos įgyvendinimo efektyvumas ir savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų bei savivaldybės jaunimo reikalų tarybų veiklos kokybė.

Raktiniai žodžiai: jaunimo politika, savivaldos lygmuo, savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, savivaldybės jaunimo reikalų taryba, nevyriausybinė, organizacija.

SUMMARY

Implementation of Youth Policy and Challenges in Municipal Level

The implementation of youth policy on the municipal level in Lithuania varies greatly case by case, so some groups of young people face different issues which could be solved by a professional cooperation between the sector of youth non-governmental organisations and the municipality. This paper provides an analysis of the importance of municipal youth policy and the institutions that implement youth policy. Based on the research provided by Lithuanian and international scientists, their articles and an analysis of the situation in selected municipalities, the effectiveness of the implementation of youth policy and the quality of municipal youth organisation councils, the youth affairs councils is analysed further.

Key words: youth policy, municipal level, municipal youth organisation council, municipal youth affairs council, non – governmental, organization.

TURINYS

ĮVADAS **4**

1 skyrius. JAUNIMO POLITIKA, JOS ĮGYVENDINIMAS.....**6**

1.1. Situacijos apžvalga, jos analizė **6**

1.2. Jaunimo politikos vaidmuo visuomenėje **8**

2 skyrius. TYRIMO METODIKA. **10**

3 skyrius. JAUNIMO POLITIKOS SAVIVALDOS LYGMENIU ANALIZĖ **11**

3.1. Jaunimo politikos įgyvendinimas **11**

3.2. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba (SJRT) **13**

3.3. Savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos (SJOT) **15**

3.4. Tyrimo „Jaunimo organizacijų veikla ir jų atstovavimas savivaldybių lygmeniu Lietuvoje“ analizė.....**24**

4 skyrius. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....**25**

LITERATŪROS SĄRAŠAS.....**39**

ĮVADAS

Temos aktualumas. Jaunimo politika – prisideda prie jaunimui aktualių klausimų ir priemonių jaunimo visuomeninio gėrio kūrimo. Jaunimo reikalų departamentas prie Lietuvos Respublikos (toliau – LR) socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – JRD) tai apibrėžia kaip: „sistemų ir priemonių visumą, siekiančią kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę. Priimta kalbėti apie paramos struktūras (socializacijos laukus), subsidiariai papildančias paties asmens ir ypač šeimos pastangas, padedant parengti jauną asmenį savarankiškam gyvenimui.“ (Jaunimo reikalų departamentas. 2021). Tai yra socialinės politikos kryptis aiškiai nukreipta į jaunimą, kurio amžius apibrėžtas LR jaunimo politikos pagrindų įstatyme (LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas. 2003) (toliau – JPPĮ) nuo 14 iki 29 m. Tai leidžia jaunai asmenybei turėti daugiau galimybių bei tenkinti savo užimtumo poreikius.

Temos naujumas. Šiuo metu savivaldybės lygmeniu įgyvendinama jaunimo politika susiduria su sunkumais, nes jaunimas mažiau įsitraukia į visuomeninę, pilietinę ir (ar) savanorišką veiklą (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2020). Ši tema yra nauja ir aktuali, nes savivaldos lygmens jaunimo politika susilaukia vis mažiau dėmesio ir priemonių, kurios įgalintų jaunus asmenis dalyvauti sprendimų priėmime. Jaunimo dalyvavimas yra tiesiogiai susijęs su savivaldybėje suteikiamomis paslaugomis, o kiekvienoje savivaldybėje yra skirtingi poreikiai, jaunimo skaičius bei taip pat jaunimo amžiaus vidurkis. Sumažėjęs jaunimo dalyvavimas kelia sunkumų ir iššūkių ne tik miesto ar rajono savivaldybėms bet taip jaunimo nevyriausybinėms organizacijoms savivaldos lygmeniu, nes jos yra svarbus šio lygmens partneris įgyvendinant jaunimui palankius pokyčius ir veiklas. Dėl jaunimo dalyvavimo mažėjimo, įsitraukimo ir noro prisidėti prie jaunimo politikos formavimo yra reikalingi pokyčiai, kurie leistų sudaryti sąlygas bei suteiktų jauniems žmonėms palankias sąlygas integruotis į visuomenę, gauti svarbiausias esmines paslaugas ir kelti savo kompetencijas iš neformalaus ugdymosi perspektyvos. Svarbu pastebėti, jog paskutinis tyrimas buvo atliktas 2020 m. tema „Jaunimo organizacijų veikla ir jų atstovavimas savivaldybių lygmeniu Lietuvoje“, bet šio tyrimo rekomendacijose yra pateikiami labai nekonkretūs siūlymai, kurie nesuteikia savivaldos lygmeniu veikiančioms organizacijoms krypties ties, kuria būtų galima tobulėti ir atsižvelgti dėl veiklos kokybės.

Tyrimo problema. Jaunimo politikos kokybiškas įgyvendinimas Lietuvos savivaldybėse yra tikrai didelis iššūkis, nes šios susiduria jaunimo nevyriausybinių organizacijų (toliau – JNVO) trūkumu, neveiksniomis savivaldybių jaunimo organizacijų tarybomis (toliau – SJOT) bei vangiai funkcionuojančiomis Savivaldybės jaunimo reikalų tarybomis (toliau – SJRT). Trūksta žinių apie jaunimo politikos įgyvendinimą, ypač savivaldos lygmeniu. Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius (-ė) (toliau – SJRK) neranda priemonių įgyvendinti kokybiškos jaunimo politikos

plėtros funkcijų, kai savivaldoje yra jau anksčiau minėtos komisijos ar organizacijos, kurios nerodo arba yra nepakankamai aktyvios bei susiduria su vidiniais iššūkiais ir nesuteikia pagalbos SJRK jaunimo politikos įgyvendinimo etapais. Siekiant, jog Lietuvoje vykdoma politika būtų vis labiau decentralizuota, savivaldybėse esančios jaunimo organizacijos, komisijos bei kt. struktūriniai dariniai tampa vis labiau svarbūs jaunimo politikos lauke.

Tyrimo objektas. Jaunimo organizacijų ir institucijų politikos įgyvendinimą savivaldos lygmeniu.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti ir įvertinti jaunimo politikos organizacijų ir institucijų įgyvendinimą savivaldos lygmeniu.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokslinę literatūra jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais;
2. Išanalizuoti jaunimo politiką;
3. Išanalizuoti jaunimo organizacijų ir institucijų politikos įgyvendinimo rezultatus.

1 skyrius. JAUNIMO POLITIKA, JOS ĮGYVENDINIMAS

1.1.Situacijos apžvalga, jos analizė

Lietuvoje jaunimo politikos įgyvendinimas yra valstybės perduota funkcija savivaldybei, tai reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (LR vietos savivaldos įstatymas. 1994). Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikia savivaldybių administracijoms aktualias rekomendacijas bei siūlymus plėtojant ir vystant jaunimo politika minėtu lygmeniu. Darbe bus analizuojama penkių savivaldybių jaunimo politikos situaciją ir jos įgyvendinimas remiantis SJRK, SJOT ir SJRT. Šiuo metu ryškėja situacija, jog ne visos savivaldos tolygiai plėtoja ir įgyvendina jaunimo politika per minėtas patariamąsias institucijas ar nevyriausybinį jaunimo organizacijų sektorių. Vienas iš itin svarbių veikėjų įgyvendinant jaunimo politiką yra nevyriausybinis sektorius, kuris privalo sąveikauti tarp savivaldybių ir jaunų asmenų atliepiant poreikius ir problematiką.

Labai išsamiai nevyriausybinių organizacijų sektorių ir jo naudą aprašo Aušra Šukvietienė 2018 m. daktaro disertacijoje tema „Nevyriausybinių organizacijų įgalinimo dalyvauti sprendimų priėmime modeliavimas Lietuvos savivaldybėse“. Šios disertacijos išvadose Aušra Šukvietinė pabrėžia, jog nevyriausybinis organizacijų sektorius yra viena iš priemonių skatinant gyventojų aktyvumą ir sąmoningumą dalyvaujant jame. Nevyriausybinės organizacijos ir (ar) patariamosios struktūros turi būti įgalinamos veikti savivaldos lygmeniu ir šiame lygmenyje vykstantys procesai daro didelį poveikį vietos savivaldos jaunimo politikai. Daktaro disertacijoje yra pateikiama rekomendacija, jog norint, kad būtų pasiektas geresnis rezultatas įgalinant nevyriausybinių organizacijų sektorių sprendimų priėmime ir dalyvavime turi būti suformuotos valdymo struktūros, kurios suteiktų galimybę deleguoti sprendimų priėmimo ir lygiaverčiai dalyvauti jų dalyvavime. Taip pat nevyriausybinių organizacijų vaidmenį ir sąveiką aprašo ir Aušra Šilinskytė 2015 metų straipsnyje „Nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybių sąveika Lietuvoje: teoriniai sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo proceso aspektai“. Remiantis autorių išsakytomis mintimis šiuo metu savivaldybėje veikia būtent dvi aiškios struktūros, kurios turi tokias teises ir galimybes: SJOT ir SJRT. Kitos nevyriausybinės organizacijos veikiančios savivaldos lygmeniu turi galimybę deleguoti savo atstovus į šias struktūras taip garantuojant savo dalyvavimą jaunimui aktualių klausimų sprendime. Svarbu paminėti, jog tokios struktūros kaip SJOT ir SJRT gali garantuoti sklandų ir efektyvų jaunimo įsitraukimą tik tuo atveju jeigu yra kokybiškai veikiančios.

Apie jaunimo politikos įgyvendinimą ir formavimą rašo Andrius Stasiukynas bei Mykolo Romerio universiteto (toliau – MRU) tyrėjų grupės komanda 2013 – 2014 m. Jaunimo nevyriausybinių organizacijų kuriama socialinė vertė tyrimo ataskaitoje. Tyrėjai pateikia informaciją, jog nevyriausybinių organizacijų veiklos sėkmę lemiančių veiksnių daug bet teisingo atsakymo nėra,

nes kiekvienos ne pelno siekiančios organizacijos veikla yra labai skirtinga. Analizuojant pateiktos tyrimo ataskaitos duomenis svarbu yra paminėti tai, jog kiekviena nevyriausybinė organizacija ar struktūra, kuri veikia jaunimo politikos lauke turi turėti pagrindinį tikslą ir įrankius tam tikslui pasiekti. Teigiama, jog stiprios ir savarankiškos organizacijos gali ir turi teisę atstovauti tam tikrų socialinių grupių, šiuo atveju jaunimo interesus. SJOT ir SJRT yra būtent tokio tipo organizacijos/ struktūros. SJOT pagrindiniai tikslai, kurie yra apibrėžti LR jaunimo politikos pagrindų įstatyme yra labai aiškus – vienyti jaunimo organizacijas ir su jaunimu dirbančias organizacijas savivaldos lygmeniu, stiprinti jaunimo organizacijas, kurios veikia po SJOT skėčiu bei atstovauti vienijamų organizacijų interesus savivaldos lygmeniu. Doc. dr. Andrius Stasiukynas bei doc. dr. Mantas Bileišis 2016 m. 3 – osios jaunimo tyrėjų mokslinės – praktinės konferencijos metu, skirtos paminėti Lietuvos jaunimo politikos 20 – mečiui „ Jaunimo dalyvavimo ir atskirties, laisvės ir atsakomybės takoskyros“ pranešimų santraukose teigia, jog jaunimo politika yra horizontali, orientuota į jaunos asmenybės amžių ir lydinčias gyvenimo sritis – mokyklą, universitetą ir darbą, ir kt. Siekiant, jog jaunas žmogus norėtų gyventi ir kurtų ateitį Lietuvoje svarbu užtikrinti, jog būtų ypatingas suderinamumas bei tarpžinybinis bendradarbiavimas tarp politikos veikėjų ir paslaugų gavėjų t.y. jaunų žmonių. Nevyriausybinių ir ne pelno siekiančių organizacijų vienas iš dažniausiai sutinkamų tikslų yra atstovauti interesus jų organizacijos vienijamų objektų ir (ar) subjektų. Anksčiau minėtos struktūros tokią galimybę turi, bet ne visada ją kokybiškai įgyvendina, nes savivaldose nėra užtikrinamos lygios galimybės visoms struktūroms veikti.

Įvairių sąveikų tarp struktūrų naudą aprašo autoriai Alvydas Raipa ir Jolanta Buškevičiūtė 2011 m. straipsnyje „Sprendimai šiuolaikinio viešojo valdymo evoliucioje“. Autoriai išvadose teigia, jog: „Norint užtikrinti aiškesnį sprendimų valdymo kokybinių charakteristikų ir indikatorių suvokimą, yra reikalinga intelektualinių, organizacinių, materialinių veiksnių integracija, tiesioginė mišrių, tinklinių valdymo, nevyriausybinių, verslo struktūrų sąveika.“ (Raipa ir Buškevičiūtė. 2011). Svarbą tarp nevyriausybinio sektoriaus ir valdžios struktūrų pabrėžia užsienio autorius Lester M. Salamon, Stefan Toepler 2015 metų leidinyje tema: Government–Nonprofit Cooperation: Anomaly or Necessity?“. Svarbu pastebėti, jog savivaldos lygmeniu egzistuoja tokie dariniai kaip teritorinės vietos veiklos grupės (toliau – VVG). Jų valdybų sudėtyje dažniausiai būna deleguoti atstovai iš: savivaldybės administracijos, nevyriausybinio sektoriaus bei verslo sektoriaus. Pastebėtina, jog šios struktūros negarantuoja bendruomenių ar kitų veikėjų įtraukties, nes narystė jose kainuoja ir VVG tampa nevisai atvira visoms organizacijoms ir bendruomenėms. Sąveika tarp autorių minėtų subjektų yra itin svarbi, bet tai reikalauja netradicinių organizavimo metodų, kurie gali būti pasiūlyti mažiau valdžios pavaldumą turinčių organizacijų, nes jų neriboja vykdoma politika.

1.2. Jaunimo politikos vaidmuo visuomenėje

David Wayne Parsons 2001 m. knygoje „Viešoji politika“ teigia, jog politika ir jos formavimas nesibaigia priimtu teisės aktu ir sprendimu. Visi procesai reikalauja administravimo ir advokacijos. Remiantis knygoje išsakytomis mintimis teigiama, jog administravimas prasideda ten kur baigiasi politika. Jaunimo politika kaip ir įprasta politika reikaluja aiškių veiksmų po priimtų politinių sprendimų, kitaip tariant advokacijos ir įgyvendinimo plano. Dažnai nevyriausybinės organizacijos ir (ar) struktūros veikiančios jaunimo politikos lauke pamiršta, jog išsiųsta rezoliucija ar pozicija nėra galutinis etapas įgyvendinimo eigoje. Galima tai pastebėti ir veikiančių struktūrų perspektyvos. Remiantis Lietuvoje galiojančiais teisės aktais ir situacija, kuri analizuojama tolimesniame darbe pastebima, jog perduota funkcija ne visada reiškia kokybiškai įgyvendinta funckiją. Jau ankčiau minėtame LR vietos savivaldos įstatyme teigiama, jog jaunimo politikos įgyvendinimo funkciją yra perduota valstybės savivaldai. Jaunimo politikos vykdymas priklauso ir nuo savivaldos lygmeniu esančių įstatymų priėmėjų, knygoje teigiama, jog „ tiek hierarchiniu, tiek „iš apačios į viršų“ koncepcijų silpnoji vieta yra labai supaprastintas požiūris į įgyvendinimo procesą“ (Wayne. 2001), mano nuomone tai yra tiesa ir dabartinėje vykdomoje politikoje, nes sprendimų priėmėjai, nevyriausybinės organizacijos ir (ar) struktūros atlikdamos ir teikdamos tam tikrų teisės aktų ar sprendimų pakeitimus vangiai įvertina rizikas. SJOT ir SJRT jaunimo politikoje dažnai neįvertina savo turimų galimybių ir įtakos jos kūrimui, tad nesant šioms struktūroms susiduriame su neįvertinta rizika ir ne kokybiškai įgyvendinama jaunimo politika savivaldos lygmeniu.

Autoriai N. Banks ir D. Hulme 2012 m. leidinyje „The role of NGO‘s and civil society in development and poverty reducation“ teigia, jog nevyriausybinė organizacija yra struktūra, kuri gali teikti viešąsias paslaugas ir atstovauti interesus tam tikrų socialinių grupių. Atstovavimo svarbą pabrėžia ir Archon Fung 2003 metų straipsnyje „Associations and democracy: between theories, hopes, and realities“. Lietuvoje šiuo metu LR Vyriausybė kalba apie savivaldybės biudžetinių įstaigų vykdomų paslaugų perdavimą nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) sektoriui. Esamą gerųjų pavyzdžių nacionaliniame jaunimo politikos lauke, kai paslaugos yra perduodamos, jas įgyvendina nevyriausybinė organizacija. Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai (toliau – LiJOT) Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos yra perdavęs vykdyti šias viešąsias paslaugas: SJOT stiprinimas bei koordinavimas Lietuvoje ir Jaunimo koordinacinės veiklos konkursas. Tokio tipo paslaugos galėtų būti perleistos savivaldos lygmeniu minėtoms SJOT, nes pagal veiklos schemą ir struktūrą SJOT yra identiško tipo kaip LiJOT tik pritaikytos veikti savivaldos lygmenyje.

Apie nevyriausybinių organizacijų naudą rašo autorius Zbignievas Wejcmanas 2001 m. „Vietos valdžios institucijų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis – galimybės ir

barjerai. Savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų partnerystė“. Jis pateikia sąrašą privalumų, kuriuos teikia nevyriausybinės organizacijos:

- Įtraukia į savo veiklą vietos bendruomenės narius, dirbančius savanoriais, tačiau jie tampa vis didesnį svorį įgyjančiais darbdaviais.
- Veikia siekdami sumažinti išlaidas ir ekonominiu požiūriu efektyviai.
- Taiko naujus, netradicinius, savo veiklai pasirnktų problemų sprendimo metodus.
- Rizikuoja imtis spręsti nepopuliarius, mažai žinomas problemas arba tokias, kurių nesiima viešoji administracija (nes neturi nustatytų taisyklių).
- Šiose organizacijose veikiantys žmonės yra jautrūs kitų poreikiams, moka keistis ir elastingai reaguoti į naujas problemas.
- Nesusijusios su valdžios. Struktūromis organizacijos yra neformalus kanals, kurio deka žmonės išreiškia savo poreikius ir argumentus dėl būtinų pokyčių.
- Padeda valstybės ir savivaldos valdžiai sukurti pilietinės visuomenės teisinius apmatus.
- Kontroliuoja viešąsias tarnybas, vykdančias savo užduotis įvairiose politikos, socialinės paramos ir ūkio sferose.
- Remia ir brandina lyderius, kurie vėliau gali dirbti politinėse ir vyriausybinėse struktūrose. (Wejcman. 2001.)

Šie išvardinti privalumai, kuriuos teikia nevyriausybinės organizacijos net ir dabar gali būti pritaikomi. Autorius šiuos dalykus išvardino 2001 m., bet kaip pastebima net ir dabar politinėse struktūrose dalyvauja dauguma tų, kurie įgavo patirties nevyriausybiniame sektoriuje. Vis dar žmonės mieliau kreipiasi į neformalias struktūras nei į biudžetines įstaigas, jog išsakytų savo nuomone ar prašytų apginti tam tikrus interesus.

European youth event (toliau – EYE) – tai platforma, kurioje susirenka jaunimo organizacijos iš visos Europos ir kalba aktualiais klausimais, kurie gali būti integruoti nacionalinės ir kito lygio jaunimo politikos rėmuose pritaikant teikiamas rekomendacijas. Dar 2003 m. ir 2005 m. teikė pozicijas dėl jaunimo nevyriausybinių organizacijų vaidmens neformalaus ugdymo rėmuose. Jose rašoma, jog turi būti atkreiptas demėsys, jog jaunimo organizacijos ir nevyriausybinės organizacijos yra vienos iš tų, kurios suteikia ir teikia metodines medžiagas, informacija bei ugdo jaunimą per neformalaus ugdymo principus. Lietuvoje neformaliu ugdymu užsiima ne tik švietimo įstaigos, bet taip pat ir minėtos jaunimo organizacijos. Vieną iš tokių, kurios nuo mažų dienų ugdo neformaliąsias kompetencijas yra mokyklų mokinių savivaldos. Remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymais “Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2011 – 2013 metų priemonių plano patvirtinimo“, „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2014 – 2016 metų veiksmų plano patvirtinimo“ ir Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos

įgyvendinimo 2017 – 2019 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pastebima, jog buvo numatytos aiškios priemonės nuo 2011 m. iki 2019 m. vykdant darbą su mokinių savivaldomis ir jose esančiais jaunais asmenimis. Galima teigti, jog tai buvo jaunųjų lyderių ugdymo programos, kurias įgyvendino Jaunimo reikalų departamentas ir LR Švietimo ir mokslo ministerija. Įsakymuose numatyta priemonė: „teikti metodinę, informacinę ir kitokią pagalbą, padedančią stiprinti bendrojo ugdymo programas įgyvendinančiose mokyklose veikiančią mokinių savivaldą“ leido Jaunimo reikalų departamentui organizuoti mokymus ir konsultacijas asmenims iš mokinių savivaldų, o tai, galimai, buvo vieta, kur augo jaunimo organizacijų lyderiai. Šiuo metu per mokinių savivaldas ši programa nebėra įgyvendinama, o mokinių savivalda dažnai tampa priemone atrasti nevyriausybines organizacijas ir tęsti veiklą jose.

2 skyrius. TYRIMO METODIKA.

Siekiant įgyvendinti pirmąjį tyrimo uždavinį buvo išsamiai išanalizuoti Lietuvos autorių mokslinę literatūrą.

Siekiant įgyvendinti antrąjį uždavinį išanalizuoti jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų dokumentai ir teisės aktai aktualios redakcijos: Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas; Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymai „“Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2011 – 2013 metų priemonių plano patvirtinimo“, „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2014 – 2016 metų veiksmų plano patvirtinimo“ ir Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011 – 2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017 – 2019 metų veiksmų plano patvirtinimo“; Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“; Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakymas „Dėl savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų programų finansavimo 2020-2021 metais konkurso nuostatų ir šio konkurso komisijos sudėties patvirtinimo“; Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016 m. „Regioninių (šiuo metu savivaldybių) jaunimo organizacijų tarybų veiklos savivaldybėse tyrimo apžvalga; Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos 2019 – 2023 m. strategija.

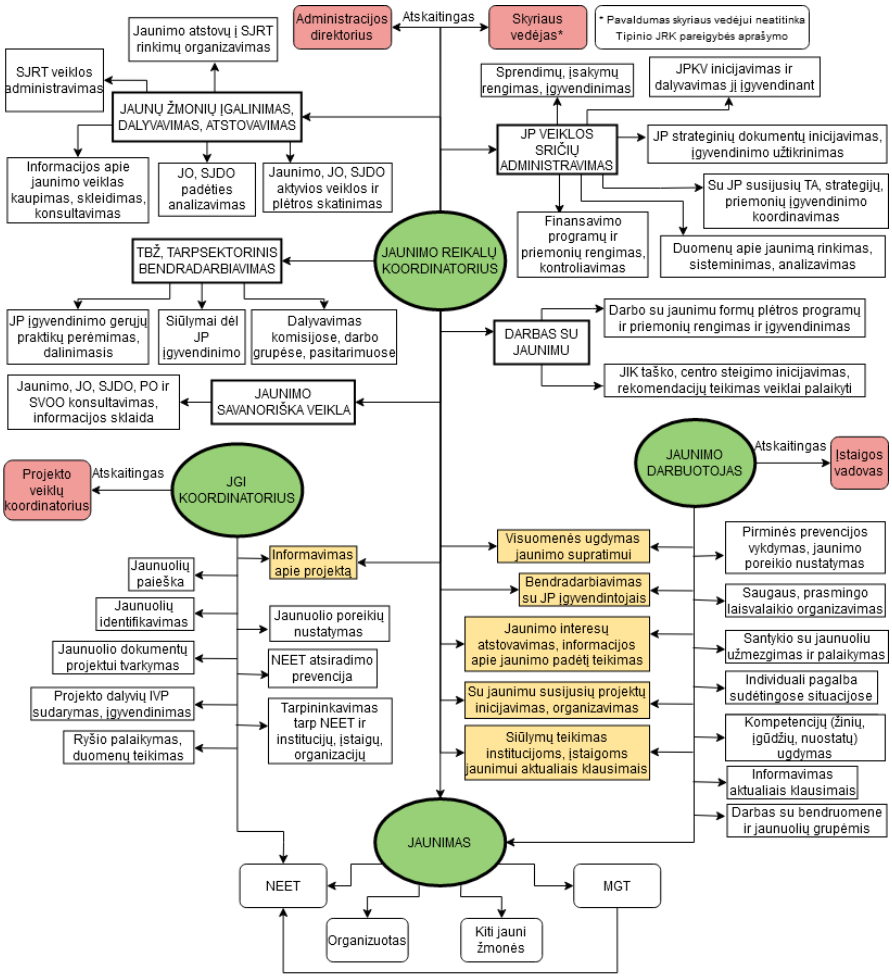
Siekiant įgyvendinti trečiąjį uždavinį išanalizuoti pasirinktų Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos, Panevėžio miestų savivaldybių aktualių redakcijų dokumentai: Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio miestų savivaldybių Tarybų sprendimai dėl Jaunimo reikalų tarybos narių

sudėties patvirtinimo už 2019 – 2021 metus, jaunimo reikalų tarybų nuostatai; Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio miestų savivaldybių strateginiai veiklos planai, jų tikslai ir jaunimo programų elementai; Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio Jaunimo reikalų tarybos posėdžių protokolai; Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio miestų savivaldybių internetinės svetainės; Palangos, Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio miestų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir (arba) Jaunimo skyrių pateiktos ataskaitas už jaunimo politikos įgyvendinimą Jaunimo reikalų departamentui už 2019 – 2021 metus; Kauno, Vilniaus, Kretingos ir Panevėžio savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų internetinės svetainės, socialinių medijų kanalai, visuotinių narių susirinkimų protokolai, valdybos posėdžių protokolai, veiklos planai, įstatai bei vidaus veiklą reglamentuojantys dokumentai tokie kaip: valdybos reglamentai, asamblėjos reglamentai, darbo reglamentai.

3 skyrius. JAUNIMO POLITIKOS SAVIVALDOS LYGMENIU ANALIZĖ

3.1. Jaunimo politikos įgyvendinimas

Rajono ar miesto savivaldybėse egzistuoja jaunimo politikos įgyvendinimo veiklos planai ir (ar) strategijos, kurios yra nukreiptos į jaunimo įgalinimo ir integracijos į visuomenę kokybės gerinimo. LR vietos savivaldos įstatyme (LR vietos savivaldos įstatymas. 1994) apibrėžiama, jog kiekvienai savivaldybei, valstybės perduota funkcija yra jaunimo politikos įgyvendinimas. Tai leidžia kiekvienai miesto ir (ar) rajono savivaldybei įgyvendinti savarankiškai jaunimo politiką, pagal jų teritorinius ir jaunimo poreikius t.y. atvirų jaunimo centrų ir (ar) erdvių steigimas patenkinant atvirojo darbo su jaunimu poreikį, darbo su jaunimu gatvėje komandų finansavimas iš savivaldybės biudžeto lėšų patenkinant darbo su jaunimu gatvėje poreikį ir kt. Kiekvienoje savivaldybėje jaunimo politikos vykdymas yra priklausomas nuo vietos savivaldos lygmens poreikių, bet taip pat yra galimybė vadovautis nacionaliniais teisės aktais ir (ar) rekomendacijomis, kurios yra perduodamos iš JRD savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriams (toliau – SJRK). SJRK yra savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, kurio pagrindinis tikslas formuoti ir įgyvendinti jaunimo politika savivaldybės lygmeniu pasitelkiant jaunimo nevyriausybines organizacijas jaunimo darbuotojus ar kitus jaunimo politikos veikėjus (1 pav).

1 pav. JRK, jaunimo garantijų iniciatyvų (toliau – JGI) koordinatorių ir jaunimo darbuotojų atskaitingumo ir veiklos sričių schema. Geltonai pažymėtos veiklos sritys persidengiančios tarp JGI koordinatoriaus ir (ar) jaunimo darbuotojo su JRK. Informacija iš JRD puslapio www.jrd.lt

JRD išskiria šias SJRK pagrindines ir svarbiausias funkcijas:

1) rengia ir įgyvendina savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones;
2) analizuoja jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų padėtį savivaldybėje;
3) plėtoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, dirbančių jaunimo politikos srityje, bendradarbiavimą;
4) palaiko ryšius su užsienio lietuvių jaunimo organizacijomis;
5) atlieka kitas savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas. (Jaunimo reikalų departamentas. 2021)

3.2. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba (SJRT)

SJRT – savivaldybės lygmeniu veikianti institucija, kuri prisideda prie savivaldybės įgyvendinamos jaunimo politikos ir jos koordinavimo. Ji yra sudaroma pariteto principu – pusė atstovų yra savivaldybės administracijos ir (ar) savivaldybės tarybos, o kita pusė iš jaunimo atstovų, kurie yra išrenkami SJOT visuotinio narių susirinkimo metu arba visuotiniame jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, mokinių ir (ar) studentų savivaldų atstovų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, susirinkime. SJRT apibrėžtos pagrindinės funkcijos remiantis JPPĮ yra: „nagrinėja su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus ir teikia pasiūlymus savivaldybės institucijoms ir įstaigoms dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo prioritetų savivaldybėje, su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje susijusių teisės aktų projektų.“ (LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas. 2003). Kiekvienoje savivaldybėje yra sudaromos SJRT, kurios yra tvirtinamos miesto ar rajono savivaldybės tarybos sprendimu. Šiuo metu Lietuvoje yra 60 savivaldybių, tad tokių viešųjų patariamųjų institucijų irgi turi būti tiek pat.

Šių institucijų veikla priklauso nuo atstovų aktyvumo bei noro prisidėti prie jaunimo politikos strategijų įgyvendinimo ir koordinavimo. Dažnai jaunimo atstovai šioje struktūroje turi didesnes galimybes priimti jiems reikiamus sprendimus, nes jaunimo įsitraukimas į šią institucija yra didesnis. 5-ių tiriamųjų SJRT yra sudarytos:

1) Palangos miestas. Jaunimo atstovai išrinkti visuotiniame jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, mokinių ir (ar) studentų savivaldų atstovų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, susirinkime. Savivaldybės atstovai sudaryti mišriu būdų, priklauso ir tarybos nariai, ir savivaldybės administracijos darbuotojai.
2) Kretingos rajonas. Jaunimo atstovai yra deleguoti SJOT. Savivaldybės atstovai yra paskirti savivaldybės tarybos nariai.
3) Panevėžio miestas. Jaunimo atstovai yra deleguoti SJOT. Savivaldybės atstovai yra paskirti savivaldybės tarybos nariai.
4) Kauno miestas. Jaunimo atstovai išrinkti visuotiniame jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, mokinių ir (ar) studentų savivaldų atstovų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, susirinkime. Savivaldybės atstovai yra paskirti savivaldybės tarybos nariai.
5) Vilniaus miestas. Jaunimo atstovai yra deleguoti SJOT. Savivaldybės atstovai yra paskirti savivaldybės tarybos nariai.

Išanalizavus Vilniaus miesto SJRT protokolus nuo 2019 m. gegužės mėn. iki 2020 m. gruodžio mėn., pastebima, jog įvyko 12 SJRT posėdžių ir savivaldybės tarybos narių aktyvumo vidurkis nesiekia net 60 proc., kai jaunimo atstovų dalyvavimas perkopia 85 proc. ribą. Šiuose posėdžiuose sprendimai yra priimami balsų dauguma, bet tik tada, kai posėdžiuose dalyvauja daugiau nei pusė deleguotų atstovų,

tad SJRT Vilniaus mieste kvorumas yra 7 tarybos nariai, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu yra paskirti 12 narių į šią instituciją. Išanalizavus viešai prieinamus Palangos miesto SJRT protokolus, pastebima, jog per 2020 m. įvyko tik 1 posėdis, kuriame iš 10 atstovų dalyvavo tik 6. Panevėžio miesto SJRT yra aktyvesnė. Tokia prielaida yra daroma išanalizavus posėdžio protokolus: 2020 m. įvyko 9 posėdžiai, taip pat dalyvavimo procentas yra geras, nes reguliariai dalyvauja jaunimo deleguoti atstovai ir savivaldybės tarybos nariai. Kretingos rajono savivaldybėje per 2020 m. įvyko 7 posėdžiai. Iš posėdžio, kuris vyko 2020 m. rugpjūčio mėn. 18 d. protokolo Nr. JV1-5, pateiktos informacijos pastebima, jog nebuvo surinktas kvorumas: iš 10 asmenų dalyvavo tik 4, bet dalyvaujančių asmenų sąraše matoma, jog vienas iš dalyvių pateikė informaciją į posėdžio klausimus telefonu. Remiantis Kretingos rajono SJRT darbo reglamentu tokia galimybė yra, bet faktiškai aišku, jog asmuo nedalyvavo posėdyje. Darbo reglamentas numato tokio dalyvavimo galimybę ir balsavimą elektroninės konferencijos ir (ar) telekonferencijos metu. Darbo reglamente taip pat yra parašyta, jog atsakymai balsuojant ar atsakant į posėdžio klausimus turi būti pagrįsti laiškų ar kt. tipo įrodymais, prie protokolo tokių išrašų nėra, tad daroma prielaida, jog posėdyje priimti sprendimai nėra teisėti, pvz. biudžeto lėšų skyrimas tam tikrai organizacijai. Kauno miestas yra antra pagal dydį savivaldybė Lietuvoje, bet jaunimo politikai aktualūs sprendimai buvo priimami per 2020 m. tik 5 posėdžiuose. Dalyvavimas posėdžiuose yra geras, dalyvauja dauguma SJRT narių be problemų surenkant daugiau negu pusę atstovų.

Analizuojant esamą situaciją pateikiamą savivaldybių puslapiuose, jaunimo reikalų tarybų skiltyse, pastebima, jog jaunimui aktualių problemų sprendimas ir svarstymas dažniausiai kyla iš jaunimo atstovų. Savivaldybės tarybos nariai ir (ar) savivaldybės administracijos atstovai dažniausiai kelia klausimus, kurie yra susiję su tvarkomis ir privalomais sprendimais, bet ne jaunimo politikos analize ir jaunimo problematika. Iš pateiktos informacijos trijose (Vilniaus miesto, Kretingos rajono, Panevėžio miesto) iš penkių savivaldybių jaunimo atstovai yra deleguoti SJOT. Būtent šių savivaldybių jaunimo reikalų taryboje keliami klausimai yra labiau susiję su jaunimui aktualių klausimų ir (ar) problemų sprendimu, remiantis anksčiau minėtais posėdžių protokolais. Palangos mieste nėra veikiančios ir registruotos SJOT. Kretingos rajono SJOT remiantis veiklos protokolais, ataskaitomis bei pateikta medžiaga socialinėse medijose yra labiau įprastos jaunimo organizacijos tipo, kurios tikslas nėra atstovauti JNVO interesus savivaldybės lygmeniu, dažniau yra organizuojami renginiai, kurių paskirtis jaunimo užimtumui gerinti. Kaune SJOT yra nevykdanti veiklos, remiantis registrų centro duomenimis Kauno jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ yra registruota kaip juridinis asmuo ir turinti asociacijos statusą, bet iš viešumoje matomos informacijos nevykdo dinamiškos ir tikslingos veiklos.

Iš pateiktos informacijos pastebėtina, jog SJRT yra institucija, kuri turi patariamąją funkciją jaunimo politikoje. Tai yra svarbu, nes šioje struktūroje galima diskutuoti klausimais, kurie susiję su

jaunimo gerovę ir situaciją savivaldybėje. Pastebėtina, jog kylantys iššūkiai SJRT narių dalyvavime ir aktyvume negerina situacijos ir problemų sprendimo savivaldybės lygmeniu. Jaunimo politikos paslaugų gavėjai yra jauni žmonės, kurie yra atstovaujami savivaldybės lygmeniu SJOT, JNVO ir kitų nevyriausybinių institucijų. Dažnai nuomonė apie jaunimo problemas, aktualias temas yra pateikiama būtent iš anksčiau minėtų asociacijų, bet jeigu šios nėra aktyviai vykdančios veiklos savivaldoje susiduriama su iššūkių, jog jaunimo politikoje klausimai, kurie yra keliami nėra pagrįsti esminiu jaunimo poreikiu. SJRT yra aktyvių apskrito stalo diskusijų vieta, kur jaunimo nuomonė yra pateikiama remiantis tyrimais, apklausomis ir (ar) analizėmis bet jeigu šį institucija nėra aktyvi galima daryti prielaida, jog SJRT svarstomi klausimai yra menkai aktualūs jaunimui ir poreikių patenkinimui. Remiantis Panevėžio miesto ir Vilniaus miesto SJRT protokolų informacija, svarstomi klausimai aprėpia temas nuo jaunimo pilietiškumo ir lytiškumo programų gerinimo iki studentų miestelių infrastruktūros gerinimo. Palangos miesto SJRT 2020 m. susirinkusi tik vieną kartą nepatvirtino net veiklos plano, o tai reiškia, jog svarbiausioje patariančioje insitucijoje metus laiko nebuvo keliami ir svarstomi svarbūs klausimai, kurie prisidėtų prie jaunimo politikos situacijos analizės ir svarbių sprendimų. Ypatingai svarbu, jog jaunimo nuomonė būtų atstovaujama jaunimo nevyriausybinių organizacijų, kurios keltų esmines problemas savivaldos politikams. Be šios grandinės dalyvių ar principų užpildymo pasimeta jaunimo nuomonės atstovimas.

3.3. Savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos (SJOT)

SJOT – savivaldybės lygmeniu veikianti jaunimo organizacija, kurios tikslas vienyti veikiančias jaunimo nevyriausybines organizacijas ir atstovauti jų interesus bendraujant su institucijomis, kurios turi sprendimų priėmimo galią. JPPĮ apibrėžia SJOT taip: „jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – vienyti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.“ (LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas. 2003). Šiuo metu remiantis JRD duomenimis, yra identifikuota 15 SJOT. Identifikacijos procesas buvo pradėtas po JRD direktoriaus įsakymo „Dėl savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ Nr. 2V-57 (1.4.), 2019 m. kovo 15 d. Identifikacija SJOT reikalinga tam, jog ši atitiktų JPPĮ nuostatas ir įstatymo reikalavimus norint vadintis SJOT. Įsakymo 7 p. nurodo, jog: „Organizacija laikoma savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, jeigu ji atitinka savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo formos 1.1., 1.2., 2.1., 3.1. punktuose įtvirtintus požymius. Jeigu organizacija bent vieno iš šių požymių neatitinka, ji negali būti laikoma savivaldybės jaunimo organizacijų taryba.“. Pridedamas Savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo tvarkos aprašo 1 priedas (pav 2).

Identifikuojamos organizacijos pavadinimas	
Identifikuojamos organizacijos vadovo vardas, pavardė	
Identifikuojamos organizacijos kontaktinė informacija (el. paštas, tel.)	
Identifikavimo data	

Nr.	**Požymis**	**Galimi įrodymai**	**Atitikimas**	**Komentaras**
1.	**Atitiktis jaunimo organizacijos sąvokai**			
1.1.	Identifikuojama organizacija yra asociacija, įsteigta jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti	*Steigimo dokumentų peržiūra*	Taip / ne	
1.2.	Ne mažiau kaip 2/3 identifikuojamos organizacijos narių sudaro jaunų žmonių interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės	*Steigimo dokumentų peržiūra; dokumentų, įrodančių organizacijos narystę, peržiūra; per pastaruosius 6 mėn. atnaujintų vienijamų organizacijų (juridinių asmenų) narių (fizinių asmenų) sąrašų peržiūra*	Taip / ne	
1.2.1.	Vienijamų jaunimo organizacijų skaičius		Nurodykite skaičių (detalizuotą informaciją pateikite Aprašo 2 priede)	
1.2.2.	Vienijamų su jaunimu dirbančių organizacijų skaičius[1]		Nurodykite skaičių (detalizuotą informaciją pateikite Aprašo 2 priede)	
1.2.3.	Vienijamų neformalių jaunimo grupių skaičius[2]		Nurodykite skaičių (detalizuotą informaciją pateikite Aprašo 2 priede)	
1.3.	Identifikuojamos organizacijos faktinis vadovas sutampa su VĮ „Registrų centras“ registruotu identifikuojamos organizacijos vadovu	*VĮ „Registrų centras“ išrašo peržiūrėjimas; vėliausio visuotinio rinkiminio identifikuojamos*	Taip / ne	

[1] Teikiant vienijamų su jaunimu dirbančių organizacijų skaičių, įvertinti, ar identifikuojamos organizacijos steigimo dokumentuose numatyta galimybė vienyti su jaunimu dirbančias organizacijas. Šią informaciją pateikite komentarų skiltyje.

[2] Teikiant vienijamų neformalių jaunimo grupių skaičių, įvertinti, ar identifikuojamos organizacijos steigimo dokumentuose numatyta galimybė vienyti neformalias jaunimo grupes. Šią informaciją pateikite komentarų skiltyje.

		organizacijos susirinkimo protokolo peržiūra		
2.	**Atitiktis vienijimo pagal teritoriją funkcijai**			
2.1.	Identifikuojama organizacija vienija savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas	*Steigimo dokumentų peržiūra; dokumentų, įrodančių organizacijos narystę, peržiūra; papildomų susitarimų, jeigu yra, peržiūra*	Taip / ne	
3.	**Atitiktis atstovavimo funkcijai**			
3.1.	Identifikuojama organizacija per pastaruosius 6 mėn. pateikė bent vieną pasiūlymą savivaldybės merui, savivaldybės tarybai ir (arba) savivaldybės administracijos direktoriui jaunimo politikos formavimo, įgyvendinimo ir (arba) planavimo savivaldybėje klausimu. Šiame punkte nurodytas pasiūlymas nurodytiems subjektams turi būti pateiktas raštu, turi būti pagrįstas savivaldybėje įgyvendinamos jaunimo politikos vertinimu, jaunimui aktualių klausimų sprendimu, atsižvelgiant į vienijamų jaunimo organizacijų ir jaunimo poreikius ir (ar) remiantis savivaldybės atliktu jaunimo problematikos tyrimu.	*Pateiktų ir užregistruotų pasiūlymų peržiūra*	Taip / ne	
3.2.	Identifikuojama organizacija yra (buvo) delegavusi jaunimo atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą	*Pateiktų dokumentų, kuriais deleguojami jaunimo atstovai į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą, peržiūra*	Taip / ne	

2 pav. savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo forma.

Iš pateiktos formos eilutės 1.2.3. galime matyti, jog SJOT identifikacijoje yra numatoma galimybė SJOT vienyti neformalias jaunimo grupes. JPPĮ SJOT apibrėžimas to nenumato, nes tas pats minėtas įstatymas aiškina 9 p.: „Jaunimo organizacija – Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigta asociacija, kurios ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) jų interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės“. Nagrinėjant šią įstatymo nuostata SJOT gali vienyti tik jaunimo organizacijas, kurios yra asociacijos. Remiantis LR Asociacijų įstatymu, asociacija – „savo

pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.“ (LR asociacijų įstatymas. 2004). Taip pat JPPĮ vartojama sąvoka „veikiančias jaunimo organizacijas“, tai leidžia interpretuoti, nes neaišku ar registrų centre įregistruota organizacija ir turinti asociacijos statusą bei juridinio asmens kodą, bet nevykdanti veiklos t.y. (neorganizuoja renginių, nevykdo susirinkimų ir kt.) pusę metų yra po įstatymo sąvoka patenkanti jaunimo organizacija kaip vykdanti veiklą ar nevykdanti. Joks LR teisės aktas neaiškina šios sąvokos ir tai neužkerta kelio interpretacijai. Darytina prielaida, kad iš Registrų centro neišregistruotas juridinis asmuo ir (ar) vienetas vis dar yra veikiantis ūkio subjektas[3].

SJOT yra vienintelė savivaldybės lygmeniu veikianti jaunimo organizacija, kuri turi teisę vienyti jaunimo nevyriausybines organizacijas ir joms atstovauti. Esamas teisinis reguliavimas šioms organizacijoms yra pakankamai sudėtingas ir neaiškus, nes yra daug vietos interpretacijai, kuri SJOT sukelia problemų teikiant narių sąrašus ir veikiant nacionalinėse skėtinėse jaunimo nevyriausybinėse organizacijose. Lietuvoje šiuo metu tokių identifikuotų SJOT yra tik 15, tai reiškia, jog iš esamų 60 savivaldybių, JPPĮ ir identifikaciją atitinka tik ketvirtadalis.

Esama SJOT struktūra yra pakankamai paprasta. SJOT organus sudaro: Pirmininkas / Prezidentas; Valdyba / Taryba, Revizijos / Kontrolės komisija. Pagal poreikį gali būti ir Vicepirmininkas / Viceprezidentas.

Visuotinis narių susirinkimas – aukščiausias SJOT organas, turintis visas visuotinio narių susirinkimo teises. Visuotinio narių susirinkimo kompetencijos gali būti tokios: „tvirtina, keičia ir papildo SJOT įstatus ir darbo reglamentus; renka ir atšaukia Pirmininką / Prezidentą, Valdybos / Tarybos narius ir Revizijos / Kontrolės komisijos narius, deleguoja jaunimo atstovus į SJRT; išklauso ir tvirtina Pirmininko/ Prezidento, Valdybos / Tarybos ir Revizijos / Kontrolės komisijos ataskaitas; sprendžia SJOT narystės suteikimo, sustabdymo ir panaikinimo klausimus; nustato nario mokestį, jo dydį; Valdybos / Tarybos ir (ar) Pirmininko / Prezidento teikimu tvirtina SJOT ilgalaikę veiklos strategiją; tvirtina SJOT metinę finansinę ir veiklos ataskaitą; prireikus sudaro kitas SJOT struktūras; priima sprendimą dėl SJOT reorganizavimo, pertvarkymo ar likvidavimo; priima sprendimą dėl asociacijos metinių finansinių ataskaitų rinkinio audito ir renka auditorių ar audito įmonę; tvirtina susirinkimui teikiamus dokumentus (rezoliucijas, pozicijas); priima sprendimus dėl kitų juridinių asmenų steigimo ir tapimo kitų juridinių asmenų nare ir stebėtoja“. Šios išvardintos atsakomybės yra pavyzdinės, nes kiekviena SJOT turi kompetencija pati nusimatyti visuotinio narių susirinkimo kompetencijas vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais.

[3] Pagal teisinę formą subjektas gali būti tiek juridinis, tiek ir fizinis asmuo; organizacija, užsienio valstybės įmonės filialas, atstovybė ar nuolatinė buveinė.

SJOT Narė – organizacija patvirtinta visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jaunimo organizacija, kurios bent 2/3 narių sudaro jaunimas, buveinė yra toje pačioje savivaldybėje kaip ir SJOT. Gali būti ir juridinio asmens filialas arba atstovybė, kuri atitinka tuos pačius kriterijus ir yra juridinio vieneto statusą turinti asociacija.

SJOT Stebėtoja – organizacija patvirtinta visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jaunimo ir ar su jaunimu dirbanti nevyriausybinė organizacija.

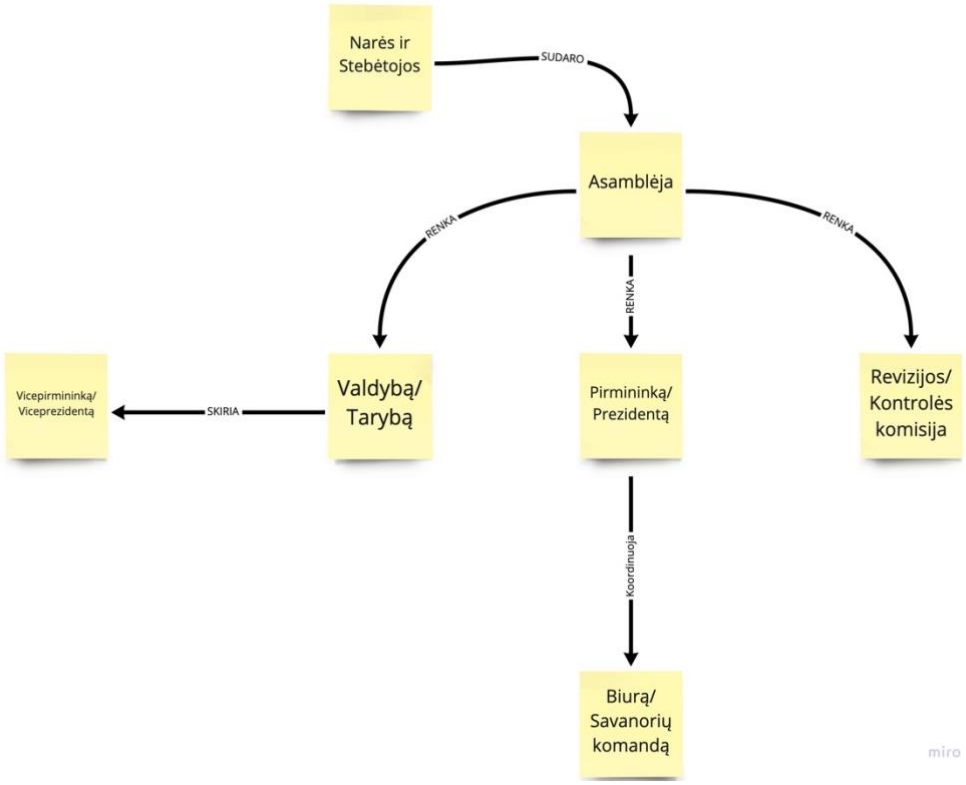
SJOT Pirmininkas / Prezidentas yra vienasmenis valdymo organas. Jis yra SJOT Valdybos / Tarybos pirmininkas. SJOT Pirmininko / Prezidento kompetencijos gali būti tokios: „atstovauja SJOT, įgalioja asmenis atstovauti SJOT; veikia SJOT vardu santykiuose su kitais asmenimis, Valdybos / Tarybos nustatyta tvarka sudaro sandorius SJOT vardu; priima į darbą ir atleidžia darbuotojus, sudaro su jais darbo sutartis; koordinuoja Valdybos / Tarybos (SJOT veiklos) ataskaitos rengimą ir pateikia ją visuotiniam narių susirinkimui; atsakingas už SJOT metinės finansinės ir veiklos ataskaitos pateikimą Asamblėjai; skelbia ar organizuoja viešos informacijos paskelbimą Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais; atsakingas už lėšų apskaitą ir tvarkymą; tvarko Narių sąrašą; skiria vieną Valdybos / Tarybos narį, tvirtinamą Valdybos / Tarybos, Vicepirmininku / Viceprezidentu, kuris pavaduoja Pirmininką / Prezidentą jam negalint eiti savo pareigų, vykdo Pirmininko / Prezidento nutarimus ir įgaliojimus, Pirmininkui / Prezidento atsistatydinus laikinai eina Pirmininko / Prezidento pareigas; vykdo kitą, neprieštaraujančią ir Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme ir Civiliniame kodekse numatytą veiklą. Šios išvardintos atsakomybės yra pavyzdinės, nes kiekviena SJOT turi kompetencija pati nusimatyti SJOT Pirmininko / Prezidento kompetencijas vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais.

SJOT Valdyba / Taryba yra kolegialus valdymo organas. SJOT Valdybos / Tarybos kompetencijos gali būti tokios: „ šaukia Asamblėjas; ruošia ir teikia klausimus Asamblėjai svarstyti; vykdo Asamblėjų nutarimus; tvirtina Vicepirmininką / Viceprezidentą; rengia ir įgyvendina SJOT veiklos programas ir projektus; nustato pareigybių sąrašą ir darbuotojų atlyginimus; nustato Narės mokesčio mokėjimo tvarką; priima sprendimą dėl kitų juridinių asmenų steigimo ar dėl tapimo kitų juridinių asmenų dalyviu; organizuoja savanoriškus darbus Vyriausybės nustatyta tvarka; gali atšaukti Pirmininko / Prezidento sprendimus, jei jie neatitinka veiklą reglamentuojančių dokumentu tokių kaip įstatai, darbo reglamentas ir kt.; vykdo kitą veiklą, numatytą šiuose Įstatuose ir darbo reglamentuose. Šios išvardintos atsakomybės yra pavyzdinės, nes kiekviena SJOT turi kompetencija pati nusimatyti SJOT Valdybos/ Tarybos kompetencijas vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais.

SJOT Revizijos/ Kontrolės komisija yra kolegialus priežiūros organas. SJOT Revizijos / Kontrolės komisijos kompetencijos gali būti tokios: „atlieka SJOT veiklos, ūkinės ir finansinės veiklos kontrolę, kontroliuoja SJOT valdymo organų sprendimų teisėtumą ir lėšų panaudojimo tikslingumą; teikia SJOT veiklos ir finansinės buhalterinės veiklos patikrinimo ataskaitą Asamblėjai

ne rečiau kaip kartą per metus, o Valdybos/ Tarybos prašymu – artimiausioje Asamblėjoje; tikrina pateiktų kandidatų dokumentus į renkamus SJOT organus, Narius ir (ar) Stebėtojus, jų atitikimą SJOT įstatams bei teikia išvadas Asamblėjai; teikia išaiškinimus Pirmininkui/ Prezidentui, Valdybai/ Tarybai ir Narėms/ Stebėtojoms SJOT veiklos teisėtumo, Narių ir Stebėtojų atitikimo vidiniuose dokumentuose aprašytiems reikalavimams bei kitais klausimais. Šios išvardintos atsakomybės yra pavyzdinės, nes kiekviena SJOT turi kompetencija pati nusimatyti SJOT Revizijos/ Kontrolės komisijos kompetencijas vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais.

SJOT pavyzdinė ir paprasčiausia struktūra grafiškai (pav. 3)

3. pav. savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų pavyzdinė struktūra.

SJOT narės ir stebėtojos sudaro visuotinį narių susirinkimą. Susirinkimas yra galiojantis (legitimus) jeigu joje dalyvauja pusė ir viena narė ir stebėtoja iš visų vienijamų po SJOT skėčiu. Asamblėjos metu yra renkami SJOT Pirmininkas/ Prezidentas, SJOT Valdyba/ Taryba, SJOT Revizijos/ Kontrolės komisija, bei deleguojami atstovai į SJRT bet tai nėra struktūros dalis, tai yra SJOT Asamblėjos galimybė ir kompetencija. SJOT Valdyba/ Taryba turi kompetencija skirti ir patvirtinti SJOT Vicepirmininką/ Viceprezidentą. SJOT Pirmininkas/ Prezidentas dažnai turi savo komandą (darbuotojus), kuri vadovauja t.y. SJOT Biuras arba Savanorių komanda. SJOT Biuras/ Savanorių komanda gali būti skirstoma į tokias pareigybes: komunikacijos, žmogiškųjų išteklių, rinkodaros, jaunimo politikos, narių, programų ir projektų koordinatorius“. Struktūroje galima integruoti ir anksčiau organų kompetencijas tokias kaip įgaliojimas, pavaldumas ir kt.

SJOT veikla neapsiriboja tik JPPĮ numatytomis funkcijomis. Šio tipo organizacija vykdo šias pagrindines veiklas įgyvendinant tikslą:

1) Vienyti – SJOT atlieka šią funkciją Asamblėjos metu tvirtindamos naujų narių ir (ar) stebėtojų prisijungimo prie SJOT. Vienijimas yra svarbu, nes SJOT yra organizacija, kurios aktyvumas priklauso nuo SJOT narių/ stebėtojų organizacijų narių/ savanorių aktyvumo ir įsitraukimo į veiklą bei galimybę deleguoti savo atstovus į aukščiau nurodytus organus.
2) Atstovauti – SJOT atlieka šią funkciją reaguodamos į savivaldos lygmeniu veikiančius svarbius jaunimo politikos procesus ir (ar) pasikeitimus. Vienas iš pavyzdžių: Vilniuje veikianti SJOT pavadinimu Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (toliau – VJOSAS) kartu su Lietuvos medicinos studentų asociacija (toliau – LiMSA) ir Vilniaus Universiteto Studentų Atstovybe (toliau – VU SA) parengė kreipimąsi į LR sveikatos apsaugos ministrą ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių dėl Kalio jodido preparato išdavimo vietos nedeklaravusiam jaunimui. Šalia Vilniaus nesenai pastatyta Astravo AE kelia grėsmę ir yra nesaugi, tad Vilniaus miesto savivaldybė pradėjo dalinti Kalio jodido tabletes Vilniaus miesto gyventojams, kurie yra deklaravę gyvenamąją vietą. VJOSAS kartu su LiMSA ir VU SA pastebėję šį procesą ir argumentuodami, jog Vilniaus mieste yra labai daug jaunų žmonių, kurie nėra deklaravę savo gyvenamosios vietos irgi turi gauti šias tabletes. Rezultate šiuo metu yra renkami duomenis iš Vilniuje esančių aukštojo mokslo įstaigų, kad būtų patenkintas toks poreikis. SJOT turi galimybe atstovauti demokratinės daugumos priimtais SJOT narių ir (ar) stebėtojų sprendimais, kurie atkreipia dėmesį į jaunimo politikoje esančias problemas, pasikeitimus ir (ar) socialinėje politikoje esančias temas, kurios paveikia jauno asmens gyvenimą savivaldos lygmeniu.
3) Stiprinti – SJOT įgyvendina savivaldos lygmeniu įvairias programas ir (ar) projektus, kurie dažnai būna finansuojami iš biudžeto lėšų. Šias programas ir (ar) projektus teikia miesto ar rajono savivaldybei, JRD, Europos socialinio fondo agentūrai (toliau – ESFA) ir kitiems fondams. Šios programos ir projektai leidžia SJOT organizuoti įvairius renginius, mokymus, stovyklas ir kitas konferencijas, kurie yra nukreipti į organizacijų narių ir (ar) stebėtojų savanorių stiprinimą, mokymąsi ir neformalių kompetencijų ugdymą.

Vienyti, atstovauti ir stiprinti yra SJOT pagrindinės veiklos kryptis. Bet organizuojant veiklą galimos ir kitos iniciatyvos, kurios dažnai tampa tradicinias renginiais pavyzdžiui SJOT organizuojami savivaldybės jaunimo apdovanojimai.

SJOT Lietuvoje nėra dinamiškai funkcionuojančios jaunimo nevyriausybinės organizacijos, nes veikla dažnai nutrunka dėl Pirmininko/ Prezidento rotacijos, Valdybos/ Tarybos menko įsitraukimo. Kadencija trunka 2 metus, tad išlaikyti tą pačia motyvaciją kaip ir visuotinio narių susirinkimo metu kuomet kandidatuojama yra pakankamai sunku. Pirmininkas/ Prezidentas ne visada

už šią veiklą gauną atlyginimą, nes tai priklauso nuo vykdomu programų ir projektų kiekio ir jų įgyvendinimo. Valdybos/ Tarybos organo veikla yra grįsta savanorišku principu už ją nėra atlyginama jokiais materialiais būdais. Veikla labai priklauso ir nuo vienijimų organizacijų narių/ stebėtojų poreikių, įsitraukimo į veiklą ir jų kiekio po skėčiu. Šiuo metu dėl mažėjančio jaunimo dalyvavimo yra pastebima lyderių stokos problema. Dėl šios priežasties SJOT veikla sustoja ir ši tampa tiesiog egzistuojančia organizacija.

Palangos mieste SJOT nėra. Pagal teritoriją tai yra labai maža savivaldybė, kurioje yra ne daug jaunų žmonių, ne daug JNVO bei jaunimo organizacijų, kurios dirba su jaunimu. Remiantis oficialiosios statistikos portalo duomenimis tik apie 2400 jaunų žmonių. Jaunų žmonių atstovavimo funkciją atlieka anksčiau darbe minėta SJRT bet analizuojant jos darbą pastebima, jog posėdžių, aktyvumo ir veiklos trūkumas yra akivaizdus. Tokioje savivaldybėje SJOT nėra reikalinga, nes mieste šiuo metu yra registruotos tik 7 jaunimo nevyriausybinės organizacijos ir 3 su jaunimu dirbančios organizacijos. Ne visos šios organizacijos atitiktų 2/3 jaunų žmonių sąlyga, tad geriausiu atveju Palangoje įkurta SJOT galėtų turėti 3-4 pilnateises nares. Akivaizdu, jog poreikio tokio tipo organizacijos (SJOT) kūrimui, kurortinį statusą turinčiame mieste, tikrai nėra, bet norint atstovauti jaunų žmonių poreikius ir interesus privaloma stiprinti SJRT veiklos kokybę ir jaunų žmonių įtraukimą į procesus.

Kretingos rajone yra SJOT pavadinimu Kretingos rajono jaunimo nevyriausybinių organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“. Ši organizacija neturi veikiančios/ aktyvios interneto svetainės bet analizuojant šios organizacijos veiklą iš socialinių medijų, SJRT protokolų ir kitų šaltinių pastebima, jog ji yra veikianti. Šiuo metu vienija 5 organizacijas nares Kretingos rajone, remiantis Kretingos rajono savivaldybės internetiniame puslapyje pateikta informacija teritorijoje yra iš viso 11 registruotų jaunimo ir (ar) su jaunimu dirbančių organizacijų. Taip pat yra 3 neformalios jaunimo grupės, kurios neturi juridinio asmens/ vieneto statuso. Tad lyginant su Palangos miesto savivaldybe Kretingos rajono savivaldybė gyventojų skaičiumi yra dvigubai didesnė o savivaldybės teritorija beveik 11 kartų. Kretingos rajone esančios gyvenvietės yra labiau kaimo gyvenvietės pobūdžio, tad akivaizdžiai yra mažesnis jaunų žmonių įsitraukimas ir dalyvavimas visuomeninėje, savanoriškoje ir pilietinėje veikloje. Dėl teritorinių skirtumų pačioje savivaldybėje jaunimo politikos įgyvendinimas tampa sudėtingesnis, problemos nuo vietovės įvairesnės, tad SJOT ir SJRT tikrai turi galimybių veikti ir stiprinti jauno žmogaus atstovavimą jam rūpimais klausimais. Analizuojant šioje savivaldybėje veikiančią SJOT pastebėtina, jog ši labiau užsiima jaunimo užimtumo skatinimu ir organizuoja įvairius renginius, kurie yra pramoginio tipo. Atliepiant SJOT JPPĮ apibrėžtas funkcijas pasigendama jų įgyvendinimo.

Panevėžio mieste yra aktyviai veikianti SJOT. Iš pateiktos informacijos internetinėje svetainėje, SJRT protokolų bei kitų šaltinių Panevėžio SJOT pavadinimu Panevėžio jaunimo

organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ (toliau – PAS) vienija 12 jaunimo nevyriausybinių organizacijų, iš jų 10 pilnateisių organizacijų narių ir 2 stebėtojos. PAS nariams priklauso tokios organizacijos kaip: Panevėžio liberalus jaunimas, Lietuvos skautijos padalinio Panevėžio kraštas, PankoSA, Lietuvos moksleivių sąjungos Panevėžio mokinių savivaldų informavimo centras, Jaunųjų konservatorių lygos Panevėžio skyrius, Klajūnas, Panevėžio Rotaract klubas, LJS „Žingsnis“ VšĮ Koziris ir „Mamos varom kavos“. PAS stebėtojos: Panevėžio 5 - osios gimnazijos mokinių parlamentas ir Panevėžio Interact klubas. Remiantis Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje pateikiama informacija, mieste yra 13 jaunimo nevyriausybinių organizacijų, kai kurios organizacijos nėra vienijamos PAS, tad darytina prielaidą, jog savivaldybės puslapyje nėra pateikiama tiksli informacija, dėl minėtų organizacijų neatitikimo. PAS yra viena iš 7 SJOT Lietuvoje, kuri 2021 m. duomenimis įgyvendina Savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų programų finansavimo 2020-2021 metais projektą, kuris yra finansuojamas JRD (Jaunimo reikalų departamentas. 2020). Tai leidžia šiai organizacijai įgyvendinti prioritetines funkcijas kokybiškiau nei kitoms SJOT, nes ši turi papildoma finansavimą įgyvendinant savo veiklas pagal strategiją. Remiantis anksčiau minėtais Panevėžio SJRT protokolais SJOT deleguoti atstovai aktyviai prisideda prie jaunimo politikos formavimo, nes teikia klausimus darbotvarkėms, atstovauja jaunų žmonių nuomonę.

Kauno mieste yra SJOT pavadinimu Kauno jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“ (toliau – KJOSAS). Šis SJOT Lietuvoje yra pats pirmasis oficialiai registruotas ir turintis asociacijos statusą. Šios organizacijos interneto svetainė nėra veikianti, tad informacijos buvo ieškota Kauno SJRT protokoluose, socialinėse medijose bei skėtinių organizacijų puslapiuose, kurioms ši organizacija priklauso (ė). KJOSAS veiklos jau nevykdo ilgiau nei 3 metus, nes Kaune neatsiranda asmuo, kuris užimtu Pirmininko/ Prezidento pareigas. Iš registrų centre pateikiamos informacijos asociacija nėra pateikusi finansinių atskaitomybės dokumentų bei nurodomas asmuo kaip vadovas neatitinka realybės. Iš SJRT protokolų matyti, jog SJRT vienas iš veiklos prioritetų yra atkurti KJOSAS veiklą, nes poreikis tam yra realus ir pagrįstas. Remiantis JRD 2016 m. atliktu „Regioninių jaunimo organizacijų tarybų veiklos savivaldybėse tyrimu“ (Jaunimo reikalų departamentas. 2016) pastebima, jog KJOSAS buvo viena didžiausių SJOT ir vienijo iš viso 37 organizacijas. Tad per penkis metus dėl lyderių trūkumo, mažėjančio dalyvavimo ir intereso į savivaldybės lygmens jaunimo politika organizacija iš vienos stipriausių ir aktyviausių SJOT tapo neveiksnia.

Vilniaus mieste yra veikianti SJOT pavadinimu Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (VJOSAS). Organizacija yra viena iš 7 Lietuvoje, kuri įgyvendina jau anksčiau minėta Savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų programų finansavimo 2020-2021 metais projektą, kuris yra finansuojamas JRD. Remiantis interneto svetaine, SJRT protokolais bei kitais šaltiniais, VJOSAS vienija 19 jaunimo nevyriausybinių organizacijų iš jų 16 pilnateisių narių ir 3 stebėtojos.

VJOSAS narėmis yra tokios organizacijos: AIESEC Lietuva Vilniaus, ISM filialas; AIESEC Lietuva Vilniaus filialas; Ateitininkų federacija; Europos studentų teisininkų asociacijos Lietuvos nacionalinės grupės ELSA Lietuva Vilniaus filialas; Jaunųjų konservatorių lyga; Lietuvos jaunimo sąjunga „Žingsnis“; Lietuvos jaunųjų krikščionių sąjunga; Lietuvos medicinos studentų asociacija; Lietuvos moksleivių sąjunga; Lietuvos psichologijos studentų asociacija; Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos Vilniaus skyrius; Tolerantiško jaunimo asociacija; Vilniaus liberalaus jaunimo organizacija ir Vilniaus universiteto Studentų atstovybė. VJOSAS stebėtojų statusą turi šios organizacijos: Jaunieji maltiečiai; Asociacija JCI Sostinė. Vilniaus miestas yra didžiausia savivaldybė Lietuvoje, tad jaunimo organizacijų skaičius svyruoja tarp 140 – 170, tikslios informacijos nėra, nes Vilniaus miesto savivaldybės pateikiamoje informacijoje, nurodyta tik 108 jaunimo ar su jaunimu dirbančios organizacijos ir tarp jų yra tokios kaip Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT), o ši priklauso nacionalinei skėtinei organizacijai ne savivaldybės lygmeniui. VJOSAS deleguoti atstovai aktyviai veikia SJRT ir kelia klausimus į darbotvarkę. Iš pateiktos informacijos protokoluose pastebima, jog per du metus atliko du tyrimus: Vilniaus jaunimo poreikių analize bei Vilniaus jaunimo nevyriausybinių organizacijų poreikių analizę.

3.4. Tyrimo „Jaunimo organizacijų veikla ir jų atstovavimas savivaldybių lygmeniu Lietuvoje“ analizė

Nuo 2003 iki 2018 metų LR jaunimo politikos pagrindų įstatyme galiojo sąvoka – Regioninė jaunimo organizacijų taryba (toliau – RJOT), kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniame vienete veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti. RJOT galėjo vienyti jaunimo organizacijas ir joms atstovauti ne tik savivaldybių lygmeniu bet ir už jų ribų. Tai leisdavo organizacijoms plėsti savo veiklos lauką bei įgalinti jaunimą ir už savivaldybės ribų, kur nebuvo tokio tipo organizacijos. Šiuo metu veikiančių SJOT kompetencijos yra ribotos – teisės aktai nenumato galimybės vienyti ir atstovauti jaunimo organizacijų už savivaldybės teritorijos. Šiuo metu galioja sąvoka SJOT, kuri leidžia vienyti organizacijas savivaldybės lygmeniu.

LiJOT – didžiausia skėtinė nevyriausybinė jaunimo organizacija Lietuvoje, šiuo metu vienijanti 70 nacionalinių jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų. Lietuvos jaunimo organizacijų taryboje yra 22 SJOT. Iš viso Lietuvoje yra registruota per 39 SJOT (Jaunimo reikalų departamentas. 2016), pagal anksčiau minėtus duomenis šiuo metu veikia ir yra identifikuotos tik 15. Daugiau kaip pusė registruotų organizacijų neveikia dėl esamų priežasčių, mažėjančio jaunimo dalyvavimo, lyderių stokos ir nepatrauklaus modelio atstovavimo jaunimo politikos sistemoje.

Siekiant, jog savivaldybių ir regioninių (aspkrities) lygmeniu jaunimo politikos kokybė būtų atliepta, buvo atliktas tyrimas įgyvendinant projektą „Lietuvos organizacijų tarybos dalyvavimo viešojo valdymo sprendimų priėmime stiprinimas“. Šio tyrimo rėmuose buvau įvardintas kaip temos ekspertas ir dalyvavau pusiau struktūruoto interviu su tyrėjais atlikusiais tyrimą. Tyrėjai argumentuoja: „pusiau struktūruoto interviu respondentų atranka buvo vykdoma atsižvelgiant į respondentų esamas ir buvusias pareigas bei profesines kompetencijas, galimų respondentų sąsajas /ryšius su jaunimo politikos formavimu ir įgyvendinimu bei skirtingomis jaunimo atstovavimo, darbo su jaunimu formomis.“ (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2020). Interviu kalbėjome apie esamas ir jau įsisenėjusias problemas, kurios atsiranda dėl mažo jaunimo dalyvavimo, įsitraukimo bei lyderystės stokos. Remiantis tyrimo medžiaga ekspertai suformavo savo rekomendacijas bei išvadas. To pasekoje LiJOT Valdyboje iniciavau sukurti suasmenintas rekomendacijas SJOT Lietuvoje, jog būtų užtikrintas tęstinumas bei struktūrinių organų veiklos palaikymas. Taip pat dirbant šios temos rėmuose 2019 m. kartu su kolega iš SJOT Marijampolėje parengėme rezoliuciją, kuri buvo skirta SJOT, jog šios gautų papildomą finansavimą ir galėtų nekonkuruoti miesto ar rajono savivaldybėse su savo vienijamomis organizacijomis, nes savivaldybės organizuoja jaunimo programų finansavimo konkursus, kurių tikslas finansuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas – rezoliucija „Dėl savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų institucinio palaikymo ir stiprinimo programų finansavimo tvarkos“ (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2019).

4 skyrius. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Analizuojant lietuvos ir užsienio autorių mokslinę literatūrą yra darytina prielaida, jog nevyriausybinės organizacijos ir struktūros prisideda prie visuomenei kuriamos naudos. Pastebima ir tai, jog kiekviena nevyriausybinė organizacija privalo turėti aiškius veiklos tikslus, uždavinius ir auditorija. Svarbu, jog organizacijos veikiančios savivaldos lygmeniu turėtų galimybe prisidėti prie dalyvavimo ir sprendimų priėmimo. Pastebima, jog savivaldoje veikiančios SJOT ir SJRT dažnai neturi elementų, kurie pagristų minėtą sėkmės veikloje elementą. Remiantis geraisiais pavyzdžiais nacionalinės jaunimo politikos lauke svarbu akcentuoti, jog savivaldybių lygmeniu turi būti perduodamos viešosios paslaugos nevyriausybiniam sektoriui taip įtraukiant į realų dalyvavimą procesuose. Taip pat svarbu paminėti, jog šiuo metu esamas lyderių trūkumas gali būti sprendžiamas atkreipiant dėmesį į neformalųjį ugdymą mokinių savivaldoje. Pravartu organizuoti programas ir priemones stiprinant lyderių savybes mokyklose, nes iš mokinių savivaldų dažnai yra pereinama į kitas nevyriausybinių organizacijų struktūras.

2. Analizuojant esamus teisės aktus pastebima, jog reglamentavimo sistema SJOT sudaro teisinio vakumo situaciją. Šiuo metu esantys įsakymai ir įstatymai riboja savivaldybėje veikiančių jaunimo

organizacijų tarybų veiklos spektrą. Svarbu, jog galiojantys teisės aktai būtų suderinami, tokiu atveju tai neleis SJOT ir kitoms organizacijos interpretuoti galiojančių teisės aktų;

3. Mažosiose savivaldybėse tokiose kaip Palangos mieste nėra reikalingos SJOT. Yra reikalinga sistema, kuri palaikytų SJRT kokybę ir suteiktų erdvę jaunimui pateikti savo nuomonę ir diskusijoms. Iš analizės pastebima, jog tokia galimybė gali atsirasti jeigu atsiras tikslinga atstovavimo sistema ir bus užpildyta visais lygiais. Remiantis aukščiau pateikta analize ir informacija apie veiklos tikslus turėtų būti kuriama nauja atstovavimo struktūra apskrities lygmeniu, Apskrities jaunimo organizacijų taryba (toliau – AJOT). Tai galimai būtų viena iš galimybių, kuri palaikytų SJRT veiklos kokybę ir suteiktų konsultavimo galimybę. Šiuo metu veikianti Jaunimo reikalų taryba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir (ar) didžiausia jaunimo skėtinė organizacija LiJOT neturi tam žmogiškųjų išteklių, tad tokio tipo struktūra leistų didinti kokybę konsultavime bei padėtų ir prisidėtų prie jaunųjų lyderių ugdymo, nes atsirastų visų lygių atstovavimo sistema jaunimo politikoje – savivaldybės, regioninės (apskrities) ir nacionalinės. Pastebima, jog savivaldybėse, kuriose neveikia SJOT arba jų nėra SJRT veikla būna dažnai priklauso nuo narių aktyvumo, tad svarbu, jog AJOT modelis būtų integruotas į jaunimo politiką, nes tai leistų ne tik pačioms SJOT apskrityje dalintis gerąją patirtimi bet taip pat leistų pačioms AJOT struktūrų dalims stiprinti ir atkurti SJOT apskrityje:

Svarbiausia informacija iš 52 eilinei LiJOT Asamblėjai teikiamos rezoliucijos: „Rekomenduojame apskrityse kurti AJOT kaip SJOT stiprinimo būdą. Tai galėtų padėti atkurti nevykdančius veiklos SJOT, konsultuoti SJRT mažose savivaldybėse, kur nėra reikalinga SJOT bei sukurtų pridėtinę vertę apskrities jaunimo politikos kontekste, kur sprendimai priimami nesuderinus su jokia jaunimą vienijančia organizacija. Taip pat skatiname SJOT finansavimo konkurse, kurio organizatorius yra JRD, išskirti prioritetą nukreiptą į SJOT veiklą į apskrities teritorijoje. Tai leistų SJOT plėsti savo veiklos lauką ir didinti jaunimo ir jaunimo organizacijų įtraukimą.

Remiantis aukščiau pristatytais argumentais, teikiami siūlymai naujam AJOT modeliui:

1. AJOT pagrindinis tikslas – vienyti, stiprinti SJOT ir SJRT jaunimo atstovus bei atstovauti jauniems žmonėms apskrities lygmeniu.
2. AJOT vienija SJOT, esančias vienoje apskrityje.
3. AJOT veiklos kryptys apskrities ribose:
    1. SJOT situacijos analizės;
    2. SJOT konsultavimas ir informavimas apie reikalavimus SJOT veiklai bei būtiną kryptingą jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldos lygmeniu;
    3. tęstinės ir nenutrūkstančios SJOT veiklos užtikrinimas, žmogiškųjų išteklių paieškos SJOT veiklai vykdyti;
    4. nesant SJOT, bendradarbiavimas su miesto ar rajono savivaldybe ir jaunimo reikalų koordinatore(-ium) (toliau – JRK);

5. bendradarbiavimo su savivaldybėje ir (ar) apskrityje veikiančiomis jaunimo organizacijomis užtikrinimas dėl SJOT poreikio analizės ir (ar) tinkamo jaunimo interesų atstovavimo;
6. SJOT apskrityje stiprinimas;
7. atstovaujant SJOT ir jaunimo poziciją apskrities jaunimo politikos formavimas.
8. apskrities jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės gerinimas;
9. bendradarbiavimas su SJRT ir SJOT atstovais dėl patirties perdavimo ir bendrų projektų inicijavimo apskrityje.

4. AJOT sudėtyje siūlome šiuos renkamus struktūrinius vienetus: Prezidentas, Valdyba, Kontrolės komisija. Struktūrinių vienetų atsakomybės ir veikla nustatoma remiantis vidiniais veiklos dokumentais.
5. AJOT Prezidentas, Valdyba ir Kontrolės komisija būtų renkama apskrityje veikiančių SJOT ir SJRT (pagal poreikį) visuotinio susirinkimo metu (AJOT Asamblėjas).
6. AJOT Prezidentu gali būti renkamas asmuo iš apskrityje veikiančių jaunimo nevyriausybinių organizacijų bei SJRT jaunimo atstovų. Kandidatai turi turėti SJRT rekomendaciją.
7. AJOT Valdybą sudaro toks asmenų kiekis, kiek apskrityje yra savivaldybių. Į RJOT Valdybą gali būti renkamas asmuo iš apskrityje veikiančių jaunimo nevyriausybinių organizacijų bei SJRT jaunimo atstovų. Viena apskrities savivaldybė turi vieną vietą AJOTValdyboje.
8. AJOT Kontrolės komisiją sudaro 3 asmenys iš apskrityje veikiančių jaunimo nevyriausybinių organizacijų bei SJRT jaunimo atstovų. Viena apskrities savivaldybė turi vieną vietą AJOT Kontrolės komisijoje.
9. AJOT atstovavimas būtų galimas tik apskrities ir (ar) savivaldos jaunimo politikos lauke, tai užtikrintų, kad apskrityje veikiančios SJOT formuotų apskrities ir (ar) savivaldos jaunimo politikos nuomonę.
10. AJOT neturėtų balso teisės ir atstovavimo galimybės LiJOT visuotiniuose narių susirinkimuose (LiJOT Asamblėjose).“ (Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2021)

Šis AJOT modelio kūrimas bei integravimas į dabartinę jaunimo politiką yra vienas iš variantų ugdant lyderius ir užtikrinant tvarias jaunimo atstovavimo sistemas visuose lygiuose.

4. Analizuojant penkių savivaldybių situaciją pastebima, jog jaunimo politikos įgyvendinimas ir veikla nėra dinamiška. Remiantis tyrimo išvadomis tai pabrėžiama taip pat. Parengtos rekomendacijos SJOT leistų užtikrinti darbų perdavimą, kokybišką darbų delegavimą ir sukurtų erdvę lyderiams nebijoti prisiimti atsakomybės. Rekomendacijos apibrėžia kiekvieno struktūrinio organo svarbiausius veiklos aspektus bei tęstinumo veikloje svarbą:

SJOT veiklos tęstinumas ir užtikrinimas

1. SJOT kiekvienais metais susiduria su žmogiškųjų išteklių rotacija, dėl kurios nauji nariai, prisijungę prie struktūrinių organų, praranda informacijos tęstinumą, dėl to nariai nežino kaip turi veikti organizacija, neturi informacijos apie anksčiau taikytinus metodus. Rekomendacijos:

a) Taikyti atvirojo darbo su jaunimu formos elementus. Po visuotinio narių susirinkimo, pasikeitus vienasmenio ir kolegialaus valdymo organams, taikyti palydėjimo funkciją netrumpiau nei 1 mėnesį. Siūlome SJOT darbo reglamente ar kt. dokumentuose, kurie reglamentuoja veiklą, nusimatyti, jog pirmininkas ir / ar valdybos narys (-iai) ir / ar kt. asmenys, po visuotinio narių susirinkimo, kartu su naujai išrinktais asmenimis atliktų funkcijų, informacijos, atsakomybių perdavimo bei vadybos pagrindų procedūras.

b) Vadovautis jaunimo nevyriausybinių organizacijų gerąja praktika, steigti alumni klubus ir rengti reguliarius susitikimus, kurie gali padėti užtikrinti veiklos tęstinumą ir perduoti patirtį įvairiais formatais, tokiais kaip: mokymai, asmeninės konsultacijos, ir kitais metodais, kurie padėtų užtikrinti informacijos perdavimą ir jos pritaikymą.

c) Rekomenduojame, jog SJOT turėtų duomenų bazę, kurioje būtų laikomi svarbiausi dokumentai organizacijos veiklai užtikrinti. Tokie kaip: metodiniai leidiniai, šablonai bei informacinė medžiaga, kuri būtų perduodama naujiems SJOT nariams ir / ar savanoriams.

d) Pasitelkiant projektinį finansavimą, sukurti darbo vietą ir / ar savanorystės poziciją, kuri užtikrintų lengvesnį informacijos perdavimo procesą. Šiai darbo vietai ir / ar savanorystės pozicijai pritaikyti biuro vadovo arba žmogiškųjų išteklių koordinatoriaus pareigybes, kurios užtikrintų informacijos sklaidą organizacijos viduje ir / ar tarp struktūrinių organų.

e) Užtikrinti tarpinstitucinių partnerių bendradarbiavimo tęstinumą. Pasikeitus vienasmeniui valdymo organui, supažindinti jį su esamomis darbo grupėmis, organizuoti susitikimus su partneriais bei institucijomis ir garantuoti kontaktų perdavimą naujai išrinktam organizacijos vadovui.

2. Analizuojant SJOT problematiką pastebima, jog neretai veikla ir / ar kiti organizacijos valdymo procesai patiria stagnaciją dėl žinių ir įgūdžių stokos. Ypatingai svarbu, jog SJOT, pasitelkdama savo pagrindines funkcijas ir galimybes, ugdytų lyderius savo regione. Rekomendacijos:

a) Užtikrinti, jog lyderių ugdymas regione būtų viena iš SJOT prioritetinių krypčių įgyvendinant vieną iš pagrindinių strateginių funkcijų – stiprinti vienijamas organizacijas.

b) Rekomenduojame kuo dažniau dalyvauti NVO ir / ar institucijų organizuojamuose mokymuose, seminaruose, paskaitose, strateginėse sesijose ir suvažiavimuose. Tai padės ugdyti bendrąsias kompetencijas, kurios leis efektyviai dalyvauti SJOT veikloje.
c) Organizuojant veiklą numatyti ir skirti laiką lyderių ugdymo programoms bei mokymams ne tik atstovaujamoms narėms ir / ar stebėtojams, bet taip pat ir SJOT struktūroms.
d) Taikyti efektyviai veikiančią motyvacinę sistemą, kuri paskatintų narių, stebėtojų ir struktūrinių organų narius įsitraukti į SJOT veiklas, jose aktyviai dalyvauti, taip siekiant sumažinti biuro darbuotojų ir savanorių kaitą. Numatyti papildomas priemones neaktyvių narių paskatinimui ir paraginimui aktyviau įsitraukti į veiklas: mentorystės sistema, didesnė asmeninė atsakomybė ir atskaitomybė už sritis, nuosavybės jausmo auginimas, komandos paskirstymas į smulkesnes komandas (komitetus ir / ar darbo grupes), komandos formavimas, mėnesio darbų įvertinimas, (stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių) (toliau – SSGG) analizė ir kt.

3. Rajone ar savivaldybėje veikiančios skėtinės organizacijos pagrindinė funkcija – vienyti narius ir juos atstovauti savivaldos lygmeniu. Pastebima, jog kai kurios SJOT tam tikru laiko periodu tampa „renginių organizavimo“ platforma ir neatitinka savivaldybių jaunimo organizacijų taryboms LR jaunimo politikos pagrindų įstatyme keliamų veiklų tikslų. Rekomendacijos:

a) Sukurti efektyvų naudų paketą, kuriame būtų aprašytos teikiamos naudos narei ir / ar stebėtojai, prisijungus prie SJOT. Šis paketas leistų narėms suprasti SJOT organizacijos vaidmenį savivaldos lygmeniu bei apibrėžtų galimus veiksmus bendradarbiaujant tarp SJOT ir vietos lygmeniu veikiančių organizacijų. Gali būti aprašytos tokios naudos kaip: mokymai įvairiomis temomis, asmeninės konsultacijos organizacijai, tarpžinybinių susitikimų galimybės, organizacijos atstovavimas darbo grupėse, organizacijos pozicijos atstovavimas nacionalinėse organizacijose, galimybė vykti į nacionalinius ir / ar tarptautinius renginius, kurie yra apmokami iš SJOT sąskaitos ir kt.
b) Ypatingai svarbu, jog kiekvienos vienijamos organizacijos poreikis būtų atstovaujamas ir lūkesčiai patenkinami. Tai padaryti galima parengus klausimyną ir / ar asmeninius susitikimus su organizacijomis, kurių metu yra išgryninamas organizacijos poreikis ir bendradarbiavimo ribos, ir dėl to narė ir / ar stebėtoja bus įtraukta į SJOT vykstančius procesus. Tai padės kokybiškai atstovauti ir vienyti organizacijas, esančias „po skėčiu“.
c) Skatinant organizacijų narių ir / ar stebėtojų įsitraukimą į SJOT veiklą, siūlome daryti periodiškus naujų savanorių ir narių priėmimus iš vienijamų organizacijų narių ir / ar

stebėtojų rato. Tai leis organizacijoms, esančioms „po skėčiu“, labiau įsitraukti į SJOT veiklą, nes struktūrose esantys asmenys nuolatos informuos savo „motininę“ organizaciją apie vykstančius procesus bei galimybę įsitraukti organizacijai į vykdomą veiklą.

d) Rengiant SJOT strategiją raginame atkreipti dėmesį į tai, jog SJOT yra skirta organizacijoms narėms vienyti, stiprinti ir atstovauti. Svarbu, jog nariai ir / ar stebėtojai suprastų, jog didžioji dalis veiklų yra skirta organizacijos narėms ir stebėtojoms. Siūlome įtraukti nares ir / ar stebėtojas į vidinių dokumentų rengimo procesą bei sudaryti sąlygas narėms ir / ar stebėtojoms dalyvauti sprendimų priėmime, taip leidžiant SJOT vienijamoms organizacijoms išreikšti savo poreikius, lūkesčius ir formuoti organizacijos bendrą viziją savivaldos lygmeniu.

4. Remiantis turimais duomenimis apie SJOT vykdomus projektus, darome prielaidą, jog organizacijose, tokiose kaip SJOT, trūksta žinių apie projektų valdymą, finansinį raštingumą ir finansinį nepriklausomumą bei savarankiškumą. Rekomendacijos:

a) Siekiant SJOT ir vienijamų organizacijų narių ir / ar stebėtojų finansinio raštingumo ugdymo, labai svarbu numatyti ir skirti resursus įgūdžių ir kompetencijų kėlimui šios temos ribose. Atkreipiame dėmesį, jog ši tema ir šios temos problematika yra itin opi Lietuvoje. Tai yra viena iš svarbiausių juridinio asmens išlaikymo krypčių, tad neturint tokio tipo įgūdžių, bus sudėtinga vadovauti organizacijai. Rekomenduojame bent kartą kas ketvirtį kelti minėtų temų kompetencijas SJOT nariams ir / ar savanoriams.

b) Skatiname SJOT vadovautis LiJOT 48-oje Asamblėjoje patvirtinta rezoliucija dėl Savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų palaikymo ir stiprinimo programų finansavimo tvarkos. Ši rezoliucija yra priemonė, leidžianti savivaldoje vengti konkurencijos jaunimo programų finansavimo konkursuose su savo narėmis ir tolygiai stiprinti jaunimo politikos plėtrą, kuriant atskiras SJOT finansavimo programas ir / ar paprogrames.

c) Siekti, jog būtų užtikrintas finansavimas SJOT veikloms vykdyti dvimečiais finansavimo konkursais ir kt. priemonėmis. Svarbu, jog naujai išrinktas organizacijos vadovas turėtų saugią ir garantuotą „finansinę pagalvę“ ir tik pradėjus vadovauti, nereikėtų iškarti rūpintis apie organizacijos finansus ir jos išlaikymą.

d) Užtikrinti, jog naujai išrinktas vadovas, biuro nariai ir / ar projektų koordinatoriai gautų atlyginimą už darbą organizacijoje. Ypatingai svarbu, jog naujai išrinktas organizacijos vadovas būtų supažindintas su finansine situacija, galimybėmis gauti atlyginimą bei galimybę kurti darbo vietas organizacijoje, pasitelkiant projektinį finansavimą.

e) Rekomenduojame, vienasmeniams ir kolegialaus organo atstovams, supažindinti naujai išrinktus valdymo organų atstovus su projektinėmis galimybėmis savivaldoje ir / ar nacionaliniu lygmeniu. Šios priemonės leistų naujam vadovui kelti aukštesnius organizacijos siekius, galvoti apie papildomas darbo vietas organizacijoje ir kitas motyvacines priemones savanoriams;

f) Atkreipiame dėmesį, jog SJOT privalo siekti finansinio nepriklausomumo nuo institucijų administruojamų projektų. Skatiname SJOT ieškoti privačių partnerių ir ilgalaikių rėmėjų, kurie gali užtikrinti barteriniu mainų principų naudą ar finansinę pagalbą organizacijai.

5. Pastebima, jog SJOT dažnai susiduria su vidaus darbo problemomis bei administravimu. Dėl to prastėja informacijos sklaida tarp valdybos ir biuro komandos. Komanda nėra artima, sunkiai kuriamas pasitikėjimas bei neformalus kontaktas. Naujai prisijungę žmonės sunkiai integruojasi į komandą ir dėl to kartais net palieka organizaciją. Rekomendacijos:

a) Siūlome pasitelkti palydėjimo metodą. Komandoje atsiradus naujam žmogui, skirti jam mentorių, kuris supažindintų naują narį su visomis organizacijos subtilybėmis, padėtų integruotis į komandą. Šis metodas leistų naujiems žmonėms lengviau integruotis į komandą. Tarkime, pvz.: naujam Biuro komandos nariui priskirti Valdybos narį, kuris padėtų ir pasiūlytų pagalbą įvairiose situacijose. Svarbu, jog naujas žmogus suprastų nevyriausybinių organizacijų veiklą, tad siūlome naujoką apmokyti ne tik savo organizacijos rėmuose, bet taip pat praplėsti jo kompetencijas bei žinias jaunimo politikos kontekste.

b) Dažnu atveju organizacijos narių nuomonė ir pasiūlymai turėtų būti svarbiausi dėl priimtų darbo ir veiklų metodų organizacijoje, tačiau siūlome dar paieškoti vidinių komunikacijos priemonių, pvz.: „*Workplace*“; „*Vieta*“; „*Google*“ įrankiai ir t.t. Šios platformos leistų atskirti darbinę aplinką nuo neformalios aplinkos. Galima turėti tradiciją žaisti interaktyvius žaidimus, pvz. kaip: „*Among Us*“; protmūšiai; „Prototo“; ir kiti. Skatinant neformalų ryšį tarp organizacijos vienijamų narių ir / ar stebėtojų bei SJOT struktūrų narių, organizuoti neformalius susitikimus, kurie leistų geriau pažinti asmenybes bei jų stipriąsias ir silpnąsias puses.

c) Raginame susikurti bendrą SJOT struktūrinių organų platformą, kad svarbiausia informacija būtų talpinama visiems pasiekiamoje vietoje. Skatiname naudotis interaktyviomis darbo programomis, tokiomis kaip: *Google Drive* ir kt. įrankiai, *Asana, Moodle* ir panašaus tipo programomis, kurios leis darbą vykdyti efektyviai, kokybiškai

ir interaktyviai. Šios programos taip pat leidžia sekti užduoties įvykdymą, tad jokia informacija nepasimes ir taip dideliame naujienų sraute.

d) Skatiname, jog tam, kad SJOT veikla ir pasiekimai būtų matomi visuomenėje, būtų susikurtas viešinimo planas, kuriame būtų išnaudotos visos esamos socialinės priemonės ir platformos tokios kaip: *Facebook*, *Instagram*, *Twitter*, *LinkedIn*, nuosavas interneto puslapis, partnerių ir vienijamų organizacijų puslapiai bei socialinės medijos. Pastebėdami, jog didelė dalis SJOT Lietuvoje neturi savo internetinio puslapio, raginame projektų konkursuose nusimatyti finansavimą tokio tipo priemonėms bei viešinimui. Interneto puslapis yra taip pat puiki priemonė dalintis organizacijos dokumentais, pozicijomis, rezoliucijomis ir kt., tai yra įrankis, kuris padeda atliepti savivaldos jaunimo atstovavimo funkciją.

6. SJOT, kaip ir kiekviena nevyriausybinė organizacija, turi vadovautis Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, asociacijos vidaus dokumentais bei rekomendacijomis, kurios padeda užtikrinti veiklos kokybę. Pastebima, jog SJOT dažnai vadovaujasi trumpalaikių idėjų ir projektų pagrindu, kuris neleidžia kokybiškai tęsti suformuotos veiklos ir priimtinų darbo metodų asociacijai. Rekomendacijos:

a) Raginame formuojant SJOT strategiją bei veiklos planą, remtis pagrindinėmis LR jaunimo politikos pagrindų įstatymo aprašytomis SJOT funkcijomis: vienyti, atstovauti ir stiprinti.

b) Skatiname kiekvienais metais atlikti praėjusių metų atvejo analizę (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizę – SSGG). Tai leis organizacijai pamatyti silpnąsias vietas bei tobulėjimo taškus. Iš šios SSGG analizės galima formuoti veiklos planą bei strategiją ateinantiems metams išsikeliant tikslus, kurie nebuvo ar buvo pasiekti iš dalies. Rekomenduojame į šį procesą įtraukti SJOT alumni bei išorinius konsultantus, kurie padės išlaikyti objektyvumą bei kokybę.

c) Organizuojant SJOT veiklą, kviečiame vadovautis www.lijot.lt esančiais dokumentais pvz.: metodinis leidinys, naudų paketas bei www.jrd.lt esančiais dokumentais, kurie padeda kryptingai vykdyti veiklą pagal esamas bendrines rekomendacijas SJOT.

SJOT darbo metodika ir pasiūlymai struktūriniams organams

SJOT Pirmininkas (-ė)

Pareigos ir atsakomybės: SJOT Pirmininko (-ės) pareigos ir atsakomybės turi būti nurodytos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose tokiuose kaip SJOT įstatai. SJOT Pirmininkas (-ė) yra renkamas visuotinio narių susirinkimo metu. Tai yra vienasmenis valdymo organas.

Rekomenduojant, jog SJOT Pirmininko (-ės) vaidmuo ir veiklos kokybės užtikrinimas būtų efektyvesnis, organizuojant veiklą SJOT Pirmininkui (-ei) siūlome:

1. Įsigilinti į LR dokumentų ir archyvų įstatymą ir išanalizuoti SJOT esančius vidaus dokumentus tokius kaip: asociacijos įstatai, asamblėjos ir struktūrinių organų darbo reglamentai, finansinių dokumentų rinkiniai. Nesant šių vidaus dokumentų patvirtintoms redakcijomis, inicijuoti tokių dokumentų rengimą bei tvirtinimą visuotinio narių susirinkimo metu.
2. Domėtis savivaldos lygmeniu esančiais teisės aktais, kurie galioja ir reglamentuoja jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje bei atlikti jų stebėseną.
3. Susipažinti su LiJOT ir Jaunimo reikalų departamento prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklos dokumentais, naudų paketu ir kt. dokumentais, kurie padeda formuoti ir įgyvendinti SJOT veiklą ir politiką regioniniu lygmeniu.
4. Užtikrinti tarpžinybinį bendradarbiavimą su savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi (-e), savivaldybės jaunimo reikalų tarybos atstovais ir pirmininku (-e), savivaldybės administracija, savivaldybės tarybos nariais, savivaldybės komitetų atstovais bei darbo grupių nariais ir / ar atstovais, kurių veikla atliepia jaunimo politikos klausimus savivaldoje.
5. Atsakingai vykdyti savo, kaip SJOT Pirmininko (-ės), pareigas ir tinkamai reprezentuoti organizaciją, pvz.: renginių metu nesinaudoti telefonais, su organizacijos atributika nevartoti svaigalų, neviešinti netinkamų nuotraukų;
6. Palaikyti formalų ir neformalų ryšį bei dialogą su organizacijų narių ir / ar stebėtojų vadovais taip kuriant nuolatinį partnerystės ryšį. Taip pat skatinti ryšį tarp naujų narių ir senų narių (alumni), kurie gali prisidėti prie strateginio, kontekstinio, patirtimi grįsto mąstymo.
7. Išsiaiškinti organizacijų narių ir / ar stebėtojų, SJOT Valdybos, SJOT Biuro, SJOT Revizijos / Kontrolės komisijos narių poreikį ir lūkesčius organizacijai ir jos veiklai;
8. Pristatyti veiklą organizacijoms narėms ir / ar stebėtojoms reguliariai bent kartą per mėnesį. Tvarkyti ir analizuoti organizacijų narių ir / ar stebėtojų dokumentus.

9. Pirmininko (-ės) atsakomybė – koordinuoti SJOT valdybos darbą bei užtikrinti sklandžius ir skaidrius darbo procesus, kurių metu būtų išvengiami galimi viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktai.
10. Skatinti SJOT Valdybos ir SJOT Biuro susitikimus, darbų atskaitingumą bei neformalius susitikimus tarp šių struktūrų.
11. Užtikrinti formalias ir neformalias mokymosi priemones SJOT struktūriniams organams bei komunikacijos ir darbų planavimo platformų pritaikymą organizacijos veikloje.
12. Ieškoti projektinių finansavimo galimybių sekant LiJOT naujienlaiškius, Jaunimo reikalų departamento naujienas, Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros naujienas, Solidarumo korpuso naujienas ir kt. Rekomenduojame siekti finansinio nepriklausomumo nuo projektinių lėšų ieškant privačių partnerių ir rėmėjų.
13. Skatiname, jog SJOT buhalteriją tvarkytų tokį išsilavinimą turintis fizinis asmuo arba juridinis asmuo / vienetas, kurio specializacijos kryptis – buhalterinės apskaitos ir kt. paslaugos. Rekomenduojame vienasmeniam valdymo organui domėtis vykstančiais buhalteriniais procesais, taip ugdant savo kompetencijas finansinio raštingumo srityse bei dėl visapusiško organizacijos situacijos ir galimybių supratimo.

SJOT Valdyba

Pareigos ir atsakomybės: SJOT Valdybos pareigos ir atsakomybės turi būti nurodytos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose tokiuose kaip: SJOT įstatuose ir / ar darbo reglamente. SJOT Valdyba yra renkama visuotinio narių susirinkimo metu. Tai yra kolegialus valdymo organas

Rekomenduojant, jog SJOT Valdybos vaidmuo ir veiklos kokybės užtikrinimas būtų efektyvesnis, organizuojant SJOT Valdybos veiklą siūlome:

1. Užtikrinant kolegialaus valdymo organo kokybišką tarpusavio bendradarbiavimą, skatiname organizuoti tokias veiklas, kurios formuotų komandą formaliame ir neformaliame kontekste, remiantis išreikštu Valdybos narių poreikiu.
2. Įsitraukiant į SJOT vykdomą veiklą, skatiname Valdybos narius, pagal kompetencijas, įsitraukti į savivaldos bei nacionaliniu lygmeniu organizuojamas veiklas, taip keliant savo ir organizacijos kompetencijas.
3. Dalyvavimas tokiose veiklose kaip: Valdybos posėdžiai ar strateginiai susitikimai, turi būti prioritetas išrinktam asmeniui taip pat aktyviai įsitraukti į darbą deleguotose darbo grupėse ir skatinti savo, kaip Valdybos nario, atskaitomybę SJOT Pirmininkui (-ei), SJOT Valdybai, SJOT Biurui bei organizacijoms narėms ir / ar stebėtojoms.

4. Atsakingai vykdyti savo, kaip SJOT Valdybos nario (-ės), pareigas ir tinkamai reprezentuoti organizaciją, pvz.: renginių metu nesinaudoti telefonais, su organizacijos atributika nevartoti svaigalų, neviešinti netinkamų nuotraukų.
5. SJOT Valdybos narys (-ė) turi užtikrinti sklandžius ir skaidrius darbo procesus, kurių metu būtų išvengiami galimi viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktai.
6. Bendradarbiaujant su kitais SJOT ir jų struktūriniais organais, domėtis ir užtikrinti gerosios bei blogosios patirties perdavimą tarp regionų.
7. Užtikrinti tarpžinybinį bendradarbiavimą su savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi (-e), savivaldybės jaunimo reikalų tarybos atstovais ir pirmininku (e), savivaldybės administracija, savivaldybės tarybos nariais, savivaldybės komitetų atstovais bei darbo grupių nariais ir / ar atstovais, neperžengiant savo kompetencijos bei įgaliojimų ribų.
8. Organizuoti bendras veiklas su SJOT Biuru bei palaikyti neformalius ir formalius santykius tarpusavyje.
9. Plėsti žinių srautą savo socialiniuose tinkluose, pradedant domėtis aktualiomis jaunimo politikos naujienomis, puslapiais ir kt.
10. Naudojant organizacijos duomenų bazę, skatinti SJOT struktūrinių organų narius archyvuoti naudingus dokumentus bei nuorodas organizacijos veiklai užtikrinti.
11. Išsianalizuoti SJOT esančius vidaus dokumentus tokius kaip: asociacijos įstatai, asamblėjos ir struktūrinių organų darbo reglamentai. Nesant šių vidaus dokumentų patvirtintoms redakcijomis, kartu su SJOT Pirmininku inicijuoti tokių dokumentų rengimą bei tvirtinimą visuotinio narių susirinkimo metu.
12. Susipažinti su LiJOT ir Jaunimo reikalų departamento prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklos dokumentais, naudų paketu ir kt. dokumentais, kurie padeda formuoti ir įgyvendinti SJOT veiklą ir politiką regioniniu lygmeniu.

SJOT Biuras

SJOT Biuro pareigos ir atsakomybės turėtų būti nurodytos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose, tokiuose kaip darbo reglamentas. SJOT Biuras yra pagalbinė (vykdomoji) organizacijos struktūra, kuri prisideda ir padeda įgyvendinti SJOT Pirmininko (-ės) ir / ar SJOT Valdybos narių paskirtas ir patvirtintas užduotis. Svarbu, jog SJOT Biurui vadovautų Valdybos ir / ar Pirmininko (ės) paskirtas asmuo, kuris užtikrintų darbų kontrolę.

Rekomenduojant, jog SJOT Biuro vaidmuo ir veiklos kokybės užtikrinimas būtų efektyvesnis, organizuojant SJOT Biuro veiklą siūlome:

1. SJOT Biure žmonės turi būti aiškiai paskirstyti pagal kompetencijų ir atsakomybių ribas. Aiškiai apibrėžtos funkcijos bei pareigybės leis kokybiškai formuoti ir organizuoti SJOT Biuro darbą.
2. SJOT Biuro nariai turi aktyviai išsakyti savo nuomonę bei pateikti komentarus jų kompetencijai prilyginamais klausimais.
3. SJOT Biuras nėra atstovaujamasis organas. Siūloma, kad jo nariai galėtų tik kelti klausimus ir prisidėti prie oficialių dokumentų rengimo.
4. Aktyviai inicijuoti, vienasmeniui ir kolegialiam valdymo organams leidus, partnerystę su viešuoju bei privačiuoju sektoriumi (valdžios, verslo, švietimo ir kitomis institucijomis).
5. Atsakingai vykdyti savo, kaip SJOT Biuro nario (-ės), pareigas ir tinkamai reprezentuoti organizaciją, pvz.: renginių metu nesinaudoti telefonais, su organizacijos atributika nevartoti svaigalų, neviešinti netinkamų nuotraukų;
6. Teikti metodinę pagalbą savivaldybės jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms, neformalioms jaunimo grupėms (konsultacijos, mokymai, diskusijos ir kita).
7. Skatiname kurti ir siūlyti naujas idėjas bei projektus, jog SJOT veikla taptų inovatyvesnė.
8. Pabrėžiame, kad ypatingai svarbu dalyvauti visose SJOT organizuojamose veiklose, taip keliant bendrąsias kompetencijas.
9. Įsitraukti į lokaliai organizuojamus mokymus įvairiomis temomis bei skatinti informacijos perdavimą po mokymų.
10. Prisidėti prie SJOT įgyvendinamų projektinių veiklų.
11. Plėtoti galimybę dalyvauti ne tik savivaldos, bet ir nacionalinio bei tarptautinio lygmens veiklose.
12. Kelti savanorių bei SJOT Biuro narių kvalifikaciją, jiems rūpimomis temomis;
13. Taikyti atvirojo darbo su jaunimu formos elementus. Po naujų narių priėmimo, taikyti palydėjimo funkciją, kurios pagrindinis tikslas, kiekvienam naujam asmeniui priskirti mentorių. Tai leis naujus narius įtraukti bei apmokyti efektyviai bei kokybiškai.
14. Kartu su SJOT komanda prisidėti prie motyvacinės sistemos kūrimo ir jos palaikymo.
15. Užtikrinti efektyvų darbų pasiskirstymą ir jų perdavimą tarpusavyje.
16. Siekti, jog kiekvienas SJOT Biuro narys prisiimtų asmeninę atsakomybę už nuveiktus bei planuojamus nuveikti darbus.

17. Skatiname, kad SJOT Biuras būtų formuojamas iš tokio tipo pareigybių kaip: komunikacijos, žmogiškųjų išteklių, rinkodaros, jaunimo politikos, narių, programų ir projektų koordinatorius. Taip pat siūlome turėti komandą administruojanti asmenį.

Savivaldybės jaunimo reikalų taryba

SJRT sudarymo tvarką nustato, nuostatus ir sudėtį tvirtina savivaldybės taryba. SJRT nagrinėja su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus ir teikia savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo prioritetų savivaldybėje, su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje susijusių teisės aktų projektus.

Rekomenduojant, jog SJRT veiklos kokybės užtikrinimas būtų efektyvesnis, siūlome:

1. Susipažinti / išnagrinėti visus dokumentus, susijusiais su savivaldybės strateginiais jaunimui politikai skirtais dokumentais / jų projektais bei SJRT ir SJOT strategija.
2. Bendradarbiaujant su Savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatoriumi, padėti įgyvendinti valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) jaunimo politikos įgyvendinimo funkciją Savivaldybėje.
3. Užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą, sprendžiant su jaunimo politika Savivaldybėje susijusius klausimus, įtraukiant suinteresuotas jaunimo amžiaus grupės bei jaunimo ir / ar su jaunimu dirbančias organizacijas.
4. Teikti Savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo ir su tuo susijusius teisės aktų projektus.
5. Stiprinti Savivaldybės institucijų, įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą.
6. Esant poreikiui ir / ar susidarius tokiai galimybei, ne mažiau kaip kartą per pusmetį susitikti su kita SJRT, taip skatinant bendradarbiavimą bei dalijimąsi gerąja patirtimi bei pasiekimais.
7. Periodiškai inicijuoti kokybinius ir kiekybinius tyrimus apie jaunimo politikos įgyvendinimą bei jaunimo problematiką savivaldybės teritorijoje.
8. Teikti pasiūlymus Savivaldybės tarybai, jos komitetams ar komisijoms, Savivaldybės administracijai, Savivaldybės įstaigoms, dirbančioms su jaunimu, dėl jaunimo politikos įgyvendinimo.

9. Dalyvauti rengiant ilgalaikius strateginius jaunimo politikos plėtros ir įgyvendinimo planus. Stengtis įtraukti suinteresuotas jaunimo amžiaus grupes bei jaunimo ir / ar su jaunimu dirbančias organizacijas.
10. Teikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus Savivaldybės administracijai dėl jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo ir administravimo.
11. Ne rečiau kaip kartą per metus teikti savo veiklos ataskaitą Savivaldybės tarybai. Ne rečiau kaip kartą per metus teikti savo veiklos ataskaitą SJOT. Jei savivaldybėje nėra SJOT, organizuoti viešą ataskaitos pristatymą.
12. SJRT narys, atstovaudamas interesus, kalba jaunimo vardu, o ne kaip fizinis asmuo / konkrečios organizacijos atstovas. Vadovaujasi ir kitomis etikos normomis.
13. Pabrėžiame naudą dalyvauti SJOT organizuojamuose savo deleguotų atstovų mokymuose ar kituose kompetencijas stiprinančiuose renginiuose.
14. Rekomenduojama teikti didelį prioritetą dalyvavimui SJRT posėdžiuose, tai suvokti kaip pareigą ir atsakomybę, kurią kiekvienas SJRT narys turi suprasti ir prisiimti.
15. Užtikrinti informacijos sklaidą visuomeniniais kanalais bei supažindinti jaunimą su priimtais sprendimais. Siekti kurti unikalų turinį, pvz. transliuoti susitikimus su jaunimo politikos įgyvendintojais, eiti į mokyklas ir kt.
16. Esant poreikiui, užtikrinti SJRT Pirmininko rotaciją (jaunimo atstovas – politikas – jaunimo atstovas).“

Šios parengtos rekomendacijos yra viena iš priemonių stiprinant labai svarbų savivaldybėje esantį jaunimo politikos veikėją SJOT. Svarbu ir tai, jog Lietuvoje esančios

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. A. Stasiukynas, A., Bileišis, M., Jociutė, A., Stankevič, B., Urbanovič, J. 2014. Jaunimo nevyriausybinių organizacijų kuriama socialinė vertė: tyrimo ataskaita. Vilnius: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/handle/007/14661;
2. A. Šukvietienė. 2018. Nevyriausybinių organizacijų įgalinimo dalyvauti sprendimų priėmime modeliavimas Lietuvos savivaldybėse. Daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/handle/007/15463?show=full;
3. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Mykolo Romerio universitetas. 2016. Jaunimo dalyvavimo ir atskirties, laisvės ir atsakomybės takoskyros. 3-oji jaunimo tyrėjų mokslinė-praktinė konferencija Lietuvos jaunimo politikos 20-mečiui paminėti. Pranešimų santraukos. Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/14522/2016%20Jaunimo%20tyreju%20konferencijos%20pranesimu%20santraukos.pdf?sequence=1&isAllowed=y;
4. David Wayne Parsons. 2001. Viešoji politika. Politikos analizės teorijos ir praktikos įvadas. Eugrimas. Vilnius;
5. N. Banks, D. Hulme. 2012. The role of NGO's and civil society in development and poverty reduction. The University of Manchester. Brooks world poverty institute. Prieiga per internetą: https://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/gdi/publications/workingpapers/bwpi/bwpi-wp-17112.pdf;
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. 2010. Nutarimas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos patvirtinimo". Valstybės žinios, 2010-12-04, Nr. 142-7299;
7. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2011. Įsakymas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2011–2013 metų priemonių plano patvirtinimo. Valstybės žinios, 2011-04-13, Nr. 45-2116;
8. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2013. Įsakymas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2014–2016 metų veiksmų plano patvirtinimo". Valstybės žinios, 2013-12-07, Nr. 125-6406;
9. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2017. Įsakymas „Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų plano patvirtinimo". TAR, 2017-04-14, Nr. 6420;

10. European Youth Forum. 2003. „Policy paper on Youth organisations as non-formal educators – recognising our role“. Brussels. Prieiga per internetą: https://www.youthforum.org/policy-paper-youth-organisations-non-formal-educators-recognising-our-role;
11. European Youth Forum. 2005. „Policy paper on Recognition of non-formal education: Confirming the real competences of young people in the knowledge society“. Brussels. Prieiga per internetą: https://www.youthforum.org/policy-paper-recognition-non-formal-education;
12. Zbigniew Wejcman. 2001. Vietos valdžios institucijų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis – galimybės ir barjerai. Savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų partnerystė. Prieiga per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/mokymo_medziaga_01_partneryste_2013-01-17_14_30_45.pdf;
13. Archon Fung. 2003. Associations and Democracy. Between theories, hopes and Realities. Harvard University. Prieiga per internetą: https://static1.squarespace.com/static/5ce018c4d711f30001ff4dab/t/5ce0b02bad4eec00016124b9/1558229035660/FungAnnRevSoc03.pdf;
14. Aušra Šilinskytė. 2015. Nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybių sąveika Lietuvoje: teoriniai sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo proceso aspektai. Mykolo Romerio univeristetas. Prieiga per internetą: https://ojs.mruni.eu/ojs/public-policy-and-administration/article/view/4006/3895;
15. Salamon, M. L., Toepler, S. 2015. Government–Nonprofit Cooperation: Anomaly or Necessity? International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations. Prieiga per internetą: https://www.wu.ac.at/fileadmin/wu/d/i/pubmgt/SBWL/Salamon_Toepler_2015_Government_Nonprofit_Cooperation.pdf;
16. Jaunimo reikalų departamentas. 2021. Jaunimo politikos samprata. Prieiga per internetą: https://jrd.lt/jaunimo-politika;
17. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas. 2003. Valstybės žinios, 2003-12-18, Nr. 119-5406;
18. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. 1994. Valstybės žinios, 1994-07-20, Nr. 55-1049;
19. Jaunimo reikalų departamentas. 2021. Jaunimo reikalų koordinatoriai. Prieiga per internetą: https://jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/jaunimo-reikalu-koordinatoriai;
20. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2020. Jaunimo į(si)traukimo Lietuvoje galimybių analizė. Tyrimo ataskaita. Prieiga per internetą: https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-

jaunimu/informacija-apie-jaunima/tyrimai/Jaunimo-%C4%AFtraukimo-Lietuvoje-galimybi%C5%B3-analiz%C4%97-2020.pdf

21. Vilniaus miesto savivaldybės administracija. 2021. Jaunimo reikalų taryba. Prieiga per internetą: https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/jaunimas/jaunimo-reikalu-taryba/;
22. Palangos miesto savivaldybės administracija. 2021. Jaunimo reikalų taryba. Prieiga per internetą: https://www.palanga.lt/savivaldybe/veiklos-sritys/jaunimas/325#c-72/t-99;
23. Panevėžio miesto savivaldybės administracija. 2021. Jaunimo reikalų taryba. Prieiga per internetą: https://www.panevezys.lt/lt/jaunimas/jaunimo-reikalu-taryba.html;
24. Kretingos rajono savivaldybės administracija. 2021. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba. Prieiga per internetą: https://www2.kretinga.lt/node/319;
25. Kauno miesto savivaldybės administracija. 2021. Jaunimo reikalų taryba. Prieiga per internetą: http://www.kaunas.lt/taryba/tarybos-nariai/nuolatines-komisijos-tarybos-ir-darbo-grupes/jaunimo-reikalu-taryba/;
26. Jaunimo reikalų departmentas. 2019. Įsakymas „Dėl savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų identifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo. TAR, 2019-03-15, Nr. 4207;
27. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas. 2004. Valstybės žinios, 2004-02-14, Nr. 25-745;
28. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas. 2000. Valstybės žinios, 2000-07-31, Nr. 64-1914;
29. Lietuvos sveikata. 2020. Straipnis. Kalio jodidas - tik „tikriems“ vilniečiams. Prieiga per internetą: https://lsveikata.lt/budinti-vaistine/kalio-jodidas-tik-tikriems-vilnieciams-12908;
30. Vilniaus miesto savivaldybės adminsitracija. 2021. Jaunimo organizacijos. Prieiga per internetą: https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/jaunimas/jaunimo-organizacijos/;
31. Panevėžio miesto savivaldybės administracija. 2021. Jaunimo NVO. Prieiga per internetą: https://www.panevezys.lt/lt/veiklos-sritys/nevyriausybines-organizacijos-277/organizacijos/jaunimo-nvo.html;
32. Vilniaus jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“. 2021. Prieiga per internetą: https://www.vjosas.lt/;
33. Panevėžio jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“. 2021. Prieiga per internetą: https://www.pjos.lt/;
34. Oficialiosios statistikos portalas. 2021. Lietuvos jaunimas. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=37817add-2aae-4938-b30a-bb84cfb9a8d7#/;
35. Jaunimo reikalų departamentas. 2021. Konkurso rezultatai. JRD Regioninių organizacijų finansavimo konkursų rezultatai. Prieiga per internetą: https://jrd.lt/finansavimo-konkursai-organizacijoms/regionines-organizacijos/regioniniu-organizaciju-konkurso-rezultatai;

36. Jaunimo reikalų departamentas. 2016. Regioninių jaunimo organizacijų tarybų veiklos savivaldybėse tyrimo apžvalga. Prieiga per internetą: https://jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/regionines-jaunimo-organizaciju-tarybos/rjot_tyrimo_apzvalga_2016.pdf;
37. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2021. Prieiga per internetą: https://www.lijot/lt/;
38. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. 2020. Jaunimo organizacijų veiklos ir jų atstovavimas savivaldybių lygmeniu Lietuvoje. Tyrimo ataskaita. Prieiga per internetą: https://lijot.lt/wp-content/uploads/2020/12/LiJOT-tyrimas-JO-SJOT-IR-JRT-2020.pdf;